వర్ణము.

By

K. VEERESALINGAM

37

1880

వర్ణము.

ఓ భ్రాతృవరులారా!

నేఁటి సాయంకాలమున వర్ణభేదమునుగూర్చి కొంత చెప్పఁబోవుచున్నాను. సావధానచిత్తులరయి వినుఁడు. ఈ వర్ణభేద మాదినుండియు నున్నదా, ఎప్పు డెట్లువచ్చి యే రీతిగానుండుచు వచ్చినది, దీనివలన దేశమునకు లాభము కలుగుచున్నదా నష్టము కలుగుచున్నదా, అన్న యంశములను మన మిప్పుడు విచారింపవలసి యున్నది. ఈ వర్ణభేదము నైసర్గికముగాక వ్యావహారిక మగుటచే నడుమ నెప్పుడో వచ్చియుండక తీఱదు. వేదములలోనెల్ల నాదిమ మగు ఋగ్వేదమును బట్టి చూడఁగా మనపూర్వులయిన యార్యులు మొట్టమొదట పంజాబు దేశమునందు ప్రవేశించినట్టును, వారిలో వర్ణభేదము లేనట్టును, కనఁబడుచున్నది. ఆకాలమునం దార్యులును, అనార్యులును, అన్న భేదము తప్ప వేఱొకభేద మున్నట్టు కానఁబడదు. క్రొత్తగా వచ్చి ఫలవంతములయిన సింధునదీ ప్రదేశముల నాక్రమించుకొన్న మన పూర్వు లార్యులు. ఆర్యులన్న శబ్దమునకు పూజ్యులని యర్థము. నూతనముగా వచ్చి దేశము నాక్రమించుకొన్న మనపూర్వు లధిక నాగరికత గలవారగుటచేతను, అనాగరికులయిన దేశవాసులను జయించి వారిచే సేవింపఁబడు చుండుటచేతను, మనపూర్వుల కార్యులన్న పేరు సార్థక మయినది. క్రొత్తగా వచ్చి యితరుల వశమున నున్న ప్రదేశమును బలవంతముగా నాక్రమించుకొనఁ జూచువారికిని పూర్వకాలమునుండియు తమయనుభవములో నున్నప్రదేశములను విడువవలసినవారికిని పోరాటము జరుగుట స్వభావమగుటచేత నాకాలమునందు బలాధికులయిన యార్యులకును దుర్బలులయిన యనార్యుల

కును తఱుచుగా యుద్ధములు జరుగుచువచ్చెను. ఆ యుద్ధములలో నధికనాగరికులును ప్రబలసాధనసంపన్నులు నయిన యార్యులు జయమునొంది యనార్యుల నరణ్యప్రదేశములకు పాఱఁదోలియు దాసులనుగాఁ జేసికొనియు క్రమక్రమముగా వారి సారవంతములయిన భూములనెల్ల నాక్రమించుకొనిరి. అనార్యులు బహిరంగముగా యుద్ధముచేసి యార్యులను గెలువలేక పోయినను కొన్నిసమయములయం దేమఱుపాటున వచ్చి పైఁబడియు కొన్ని సమయములందు రాత్రివేళ దొంగతనముగా వచ్చి యెదిరించియు నార్యుల ధనప్రాణములకు హానిని గలిగించుచువచ్చిరి. ఆర్యు లనార్యులను సాధారణముగా దస్యులని పిలుచుచుండిరి. దస్యు లన్న పదమునకు శత్రువులనియు దొంగలనియు నర్థము. ఋగ్వేదమునందు మహర్షులు తమవిరోధులయిన దస్యులను నశింపఁజేయవలసినదని తమ యిష్టదైవములయిన యింద్రాదులను ప్రార్థించిన ఋక్కు లనేకములు గలవు. ఈ దస్యులనే యార్యు లప్పుడప్పుడు పిశాచులనియు రాక్షసులనియు వ్యవహరించుచుండుట కలదు. ఆకాలమునం దుండిన వర్ణభేద మంతయు నింతే. వర్ణమన్నపదమునకు రంగని యర్థము. ఆర్యులు తెల్లనివర్ణము గలవారుగాను, అనార్యులు నల్లనివర్ణము గలవారుగాను, ఉండుటచేత రెండుతెగలవారికిని గలభేదమునకు వర్ణమని పేరువచ్చినది. ఇప్పుడు వర్ణ, జాతి, కులశబ్దము లించుమించుగా పర్యాయపదములుగా వ్యవహరింపఁబడుచున్నను పూర్వకాలమునందు బ్రాహ్మణాదిభేదమును తెలుపుటకయి వర్ణశబ్ద మొక్కటిమాత్రమే వాడఁబడుచు వచ్చినది. జాతిశబ్దమునకు పుట్టుక యనియు, కులశబ్దమునకు సంఘమనియు, అర్థములు. బ్రాహ్మణాదివర్ణభేదము ఋగ్వేదములో నొక్కపురుషసూక్తమునందు మాత్రము పేర్కొనఁబడియున్నది. ఈ పురుషసూ

క్తము ఋగ్వేదముయొక్క పదవమండలములోని తొంబదవసూక్తము. ఇది శుక్లయజుర్వేద వాజసనేయసంహిత (౩౧-౧-౧౬) లోను, కృష్ణ యజుర్వేదారణ్యకము (చిత్తి) లోను, అధర్వవేదము (౧-౯-౬) లోను కూడ కొంతమార్పుతోఁ గనఁబడుచున్నది. ఋగ్వేదములో నున్న ప్రకారముగా నీ పురుషసూక్తభాగము నిందుదాహరించు చున్నాను—

౧. సహస్రశీర్షా పురుషః । సహస్రాక్ష స్సహస్రపాత్
స భూమిం విశ్వతో వృత్వా । అత్యతిష్ఠ ద్దశాంగుళమ్.

*　　*　　*　　*

౬. యత్పురుషేణ హవిషా । దేవా యజ్ఞ మతన్వత ।
వసంతో అస్యాసీ దాజ్యం । గ్రీష్మ ఇధ్మ శ్శరద్ధవిః॥

*　　*　　*　　*

౧౧. యత్పురుషం వ్యదధుః । కతిధా వ్యకల్పయన్ ।
ముఖం కిమస్య కౌ బాహూ । కా వూరూ పాదావుచ్యేతే॥
౧౨. బ్రాహ్మణోస్య ముఖమాసీత్ । బాహూ రాజన్యః కృతః ।
ఊరూ తదస్య యద్వైశ్యః । పద్భ్యాగ్ం శూద్రో అజాయత॥

*　　*　　*　　*

ఈ పురుషసూక్తమునే మనవారిప్పుడు బ్రహ్మమునకు రూప మున్నదని చెప్పి తన్మూలమున విగ్రహారాధనము కరణీయమని సాధించుటకును, బ్రహ్మముయొక్క ముఖాదికమునుండి బ్రాహ్మణాదులు పుట్టిరని చెప్పి వర్ణభేదము నైసర్గికమని సాధించుటకును ఆధారముగాఁ జేసికొనుచున్నారు. పయినిజెప్పిన విరాట్పురుషరూప మాలంకారికము గాని వాస్తవము కాదనియు, ఆ మానసికపురుషుని ముఖాదికముగా బ్రాహ్మణాదు లుత్ప్రేక్షింపఁబడిరనియు, కొంచె మాలోచించిన వారికి స్పష్టము కాకపోదు. ఇందలి మొదటి ఋక్కునందు,

"ఆ పురుషుఁడు వేయిశిరస్సులు గలవాఁడు; వేయి
కన్నులు గలవాఁడు; వేయిపాదములు గలవాఁడు;
భూమి నంతట నావరించి పదియంగుళములు మించి నిలుచును."

అని చెప్పఁబడి యున్నది. ఈ శ్రుత్యర్థ మీశ్వరునకు సరిగా వేయిశిరస్సులు మొదలయిన వున్నవని చెప్పుటకాదనియు, అతఁడు వేయి (అనంతములైన) శిరస్సు లున్నట్టు సమస్తమును జూచువాఁడనియు, వేయి (అనంతములైన) పాదము లున్నట్లంతటను మెలఁగువాఁడనియు, అతఁడు ప్రపంచమంతటను నిండియుండి దానిపయినిగూడ వ్యాపించి యుండువాఁడనియు తాత్పర్య మనియు, జ్ఞానలేశము గలవారు సహితము సులభముగా నూహించి తెలిసికోవచ్చును. అట్లుగాక విరాట్పురుషుఁడు నిజముగానే వేయితలలును వేయికన్నులును గలవాఁడనియే చెప్పెడుపక్షమున, వేయిశిరస్సు లున్నప్పుడు వేయినేత్రము లుండుట యసంగతమనియు తలయొకటికి రెండేసికన్నుల చొప్పున రెండువేలకన్ను లుండవలయుననియు బాలురుసహిత మాక్షేపించుట కవకాశము కలుగునుగదా? కాఁబట్టి మన మీ శ్రుతికి లాక్షణికార్థమును గ్రహింపవలెను గాని యవయవార్థమును గ్రహింపఁగూడదు. మఱియు నిందుదాహరింపఁబడిన యీ ఋక్కునందు,—

"పురుషుఁడను హవిస్సుతో దేవతను యజ్ఞముచేసి
నప్పుడు దానికి వసంతఋతువు నేయియు, గ్రీష్మఋతువు
సమిధయు, శరదృతువు హవిస్సును నయ్యెను."

అని చెప్పఁబడి యున్నది. ఈ ఋక్కునుబట్టి కూడ నిందుఁ జెప్పఁబడిన యజ్ఞమును హోమద్రవ్యములును కేవలమానసికములని విస్పష్టమగుచున్నది. అట్లుగాక యిది నిజమయిన యజ్ఞమే యనెడు పక్షమున, కాలస్వరూపములయిన వసంతగ్రీష్మశరదృతువులు నేయియు చితుకులును మెతుకులు ననుట యున్మత్తప్రలాపములగును. కాఁబట్టి యీ

శ్రుతికి మనము వాచ్యార్థమును గైకొనక లాక్షణికార్థమునే గ్రహింప వలయును. ఇఁక ప్రస్తుతవిచారణీయములైన కడపటి ఋక్కులను వ్రాతము. ఇందు పదునొకండవ ఋక్కునందు;

"(దేవతలు) పురుషుని కల్పించినప్పు డెన్నివిధములుగా
కల్పించిరి? అతనికి ముఖ మేది? బాహువు లేవి? ఊరువు
లేవి? పాదము లేవి? (అని) పలుకఁబడుచున్నవి."

అని చెప్పఁబడినది. ఈ ప్రశ్నల కుత్తరముగా పండ్రెండవ ఋక్కునందు,

"అతనికి బ్రాహ్మణుఁడు ముఖమయ్యెను; రాజన్యుఁడు
భుజములుగాఁ జేయఁబడెను; వైశ్యుఁ డతని కూరువులయ్యెను;
శూద్రుఁడు పాదములవలన కలిగెను."

అని చెప్పఁబడి యున్నది. ఇందలి భాషాభేదము మొదలయిన వానిని బట్టి వేదవేదార్థములను నిపుణముగా పరిశీలించినవా రీపురుషసూక్తము ఋగ్వేదములోని పురాతనసూక్తములకంటె చిరకాలమునకు తరువాత చేయఁబడినదని సహేతుకముగా నిర్ణయించియున్నారు. పురుషసూక్తము చేయఁబడిన కాలమునకు బ్రాహ్మణాదివర్ణభేద మేర్పడినది. జను లధికనాగరికులయిన కొలఁదిని వృత్తిభేదములును జ్ఞానభేదములును గలిగి తారతమ్యభావ మేర్పడుట నైసర్గికము. ఆ కాలమునందు విద్యాధికులయి బ్రహ్మవిచారము చేయుచు మతబోధచేయువారు బ్రాహ్మణు లనియు, యుద్ధములుచేసి ప్రజాసంరక్షణము చేయువారు రాజన్యులనియు; కృషివాణిజ్యాదికర్మలుచేయు సామాన్యజనులు వైశ్యులనియు, వీరివద్ద సేవకులుగా నుండువారు శూద్రులనియు, వ్యావహారికనామములను గలవారయి యుండిరి. అయినను బ్రాహ్మణ్యాది వ్యవహార మప్పు డిప్పటివలె పుట్టుకనుబట్టిగాక వృత్తిని

బట్టియు తెలివినిబట్టియు గుణములనుబట్టియుఁ గలుగుచుండెను. అందు చేతనే శూద్రుఁడు బ్రాహ్మణుఁ డగుటయు బ్రాహ్మణుఁడు శూద్రుఁ డగుటయు కూడ నప్పుడు సాధారణముగా కలుగుచుండెను. వీరిలో బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్యులు మాత్రమే యార్యులనియు, శూద్రులు జితులయి వారికి దాసులయిన యాదిమదేశనివాసులనియు కొందఱు చెప్పుచున్నారు. భిల్లులు నాగులు కోదులు మొదలయిన వారును నీచ జాతులవారయిన శూద్రులును మాత్రమే యాదిమనివాసులు గాని, కొందఱు శూద్రు లార్యులకంటె ముందుగా నీదేశమునకు వచ్చిన తజ్జాతిలోనివారే యనియు కొంద అభిప్రాయపడుచున్నారు. పూర్వోక్త మయిన పండ్రెండవఋక్కు స్వాభావికములయిన యీ భేదములనే చెప్పుచున్నది. కాని కొంద అనుకొనునట్లు బ్రాహ్మణులు నిజముగా బ్రహ్మయొక్క ముఖమునుండియు రాజులు భుజములనుండియు వైశ్యులు తొడలనుండియు శూద్రులు పాదముల నుండియు పుట్టిరని ప్రతిపాదింపదు. పదునొకండవ ఋక్కులోని ప్రశ్నలను విచారించి యీ ఋక్కుయొక్క ప్రతిపదార్థమును విమర్శించిన పక్షమున మంద బుద్ధికి సహితమిందు తెలుపఁబడిన దాలంకారికమని తోఁచకపోదు.

ప్రతిపదార్థము.

అస్య=ఈ విరాట్పురుషునకు, బ్రాహ్మణః=బ్రాహ్మణుఁడు,
ముఖమ్=ముఖము, ఆసీత్=అయ్యెను; రాజన్యః=క్షత్రియుఁడు,
బాహూ=భుజములుగా, కృతః=చేయఁబడెను;
అస్య=ఈ విరాట్టునకు, ఊరూ=తొడలు, యత్=ఏదియో,
తత్=అది, వైశ్యః=కోమటి; పద్భ్యాం=పాదములవలన,
శూద్రః=శూద్రుఁడు, అజాయత=పుట్టెను."

పాదములవలన శూద్రుఁడు పుట్టెనన్న వాక్యమునుబట్టి పయివారంద ఱును తత్తదవయవములనుండి పుట్టిరని చెప్పి సాధింపఁజూతురు గాని

పయిప్రశ్నలకును వాని కుత్తరములయిన వాక్యములకును విరుద్ధ ముగా నుండుటనుబట్టియు, యిందు వర్ణింపఁబడిన పురుషయజ్ఞాదిక మగు సర్వమును కేవల మానసికమగుటచేత నవయవకల్పనను చేయుట యసందర్భమగుటనుబట్టియు, ఈ యర్థ మెంతమాత్రమును పొసఁగ నేరదు. ప్రపంచాత్మకుండయిన విరాట్పురుషునకు జ్ఞానాధికులయిన బ్రాహ్మణులు జ్ఞానప్రకటనమున కాధారమయిన నోరువంటివా రనియు, భుజబలసంపన్నులయిన క్షత్రియులు శౌర్యసంపద కాధార మయిన బాహువులవంటివారనియు, తిరిగి కృషివాణిజ్యాదులు నిర్వ హింపవలసిన వైశ్యులు పిక్కబలముచే తిరుగుట కాధారమయిన తొడలవంటివారనియు, సేవకులుగా నుండెడు శూద్రులు సకలాంగ ములలో నీచములుగా నెంచఁబడు పాదములవంటివారనియు చెప్పిన దృష్టాంత మెంతయు మనోహరమయి సయుక్తికమయినదిగా నున్నది. ఆ కాలమునం దీబ్రాహ్మణాదిపదము లిప్పుడు వ్రాయువానిని లేఖకుఁ డన్నట్లును దండులోఁ గొలువున్నవానిని భటుఁడన్నట్లును వ్యావ హారికనామములుగానే యుండినవనుటకు సందేహము లేదు. అయినను తరువాత స్మృతులను పురాణములను రచించినవారు బ్రాహ్మణా దులు బ్రహ్మయొక్క ముఖాదులనుండియే పుట్టిరని స్థాపించుటకు కొన్ని శ్లోకములను జెప్పిరి. కాని వారివాక్యము లన్యోన్యవిరుద్ధములుగా నున్నవి. మనుస్మృతి పుట్టిన కాలమునకే బ్రాహ్మణుల యాధిక్యము స్థిరపడి కొంతవఱకు జన్మమునుబట్టియే వర్ణభేదము కలుగుచువచ్చి నది. మనువు తన స్మృతియందు వర్ణోత్పత్తిక్రమమును వివరించుచు ప్రథమాధ్యాయములో ముప్పదియొకటవశ్లోకమునందు మొదట,

శ్లో॥ లోకానాం తు వివృద్ధ్యర్థం ముఖబాహూరుపాదతః।
బ్రాహ్మణం క్షత్రియం వైశ్యం శూద్రం చ నిరవర్తయత్॥

లోకముల వృద్ధినిమిత్తము ముఖమునుండియు బాహువులనుండియు నూరువులనుండియు పాదములనుండియు బ్రాహ్మణుని క్షత్రియుని వైశ్యుని శూద్రుని సృజించెనని చెప్పి తరువాత ముప్పదినాల్గవ శ్లోకమునందు,-

శ్లో॥ అహం ప్రజా స్సిసృక్షు స్తు తప స్తప్త్వా సుదుశ్చరమ్।
పతీ౯ ప్రజానా మసృజ౯ మహర్షీ నాదితో దశ॥

బ్రహ్మ తాను ప్రజలను సృజించుటకయి దుశ్చరమయిన తపస్సు చేసి మొదట ప్రజాపతులయిన పదుగురు మహర్షులను జేసినట్లు చెప్పి యున్నాఁడు. ఈ ప్రజాపతులు సర్వసృష్టిని జేసిరి. బ్రాహ్మణాదిప్రజలు మొదటఁ జెప్పినట్లు బ్రహ్మయొక్క ముఖాదికమునుండి పుట్టిరా? తరువాతఁ జెప్పినట్లు ప్రజాపతులవలనఁ బుట్టిరా? మనుజ మనుష్యాది శబ్దములు ప్రజలు వీరిరువురివలనను గాక మనువువలనఁ గలిగినట్టు సూచన చేయుచున్నవి. పురాణములలో మనుష్యులు మనువువలనఁ బుట్టిరనియు చెప్పఁబడియున్నది. వానికి విరోధముగా శ్రీమద్రామాయణమునం దీక్రిందిశ్లోకమున,-

శ్లో॥ మను ర్మనుష్యాన్ జనయత్ కాశ్యపస్య మహాత్మనః।
బ్రాహ్మణాన్ క్షత్రియాన్ వైశ్యాన్ శూద్రాన్ చ మనుజర్షభ॥

కశ్యపుని భార్యయైన మనువను నామె బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రులయిన సమస్తమనుష్యులను సృజించెనని చెప్పఁబడి యున్నది. పురుషసూక్తమునకు పూర్వోక్తమయిన లాక్షణికార్థమును జెప్పక పోయినపక్షమున పురాణవాక్యములన్నియు వ్యర్థములగును. వర్ణ శబ్దార్థమునుబట్టి దేహచ్ఛాయలనుబట్టియే వర్ణభేదములు కలిగినవని కొన్నిపురాణములలోఁ జెప్పఁబడియున్నది. మహాభారతములోని శాంతి పర్వములో,—

శ్లో॥ బ్రాహ్మణానాం సితో వర్ణః క్షత్రియాణాం చ లోహితః।
వైశ్యానాం పీతకో వర్ణః శూద్రాణాం అసిత స్తథా॥

అని బ్రాహ్మణులకు తెల్లవర్ణము, క్షత్రియుల కెఱ్ఱవర్ణము, వైశ్యులకు పచ్చవర్ణము, శూద్రులకు నల్లవర్ణము, అని చెప్పఁబడినది. ఈ వర్ణభేదములు కల్పితములుగాని సత్యములుగావు. బ్రాహ్మణులలో నల్లనివారుండుటయు, శూద్రాదులలో తెల్లనివారుండుటయు, మనము ప్రత్యక్షముగాఁ జూచుచున్నాము. ఈ యంశమునకు నేనుత్తరము చెప్పఁ బూనుటకంటె వజ్రసూచికోపనిషత్తులోని దానినిం దుదాహరించుటయుక్తమని యెంచి యట్లు చేయుచున్నాను.—

"బ్రాహ్మణో శ్వేతవర్ణః। క్షత్రియో రక్తవర్ణః। వైశ్యః పీతవర్ణః శూద్రః కృష్ణవర్ణః। ఇతి నియమాభావాత్ ... తస్మాన్న దేహో బ్రాహ్మణ ఇతి."

బ్రాహ్మణుఁడు తెల్లనివాఁడు, క్షత్రియుఁ డెఱ్ఱనివాఁడు, వైశ్యుఁడు పచ్చనివాఁడు, శూద్రుఁడు నల్లనివాఁడు, అను నియమము లేకపోవుట వలన దేహమునుబట్టి బ్రాహ్మణత్వము రాలేదని పై వాక్యమున కర్థము. ఈ యుపనిషత్తే బ్రాహ్మణత్వము పుట్టుకచేత సహితము రాలేదని యీ క్రిందివాక్యములతోఁ జెప్పుచున్నది:—

"తర్హి జాతి ర్బ్రాహ్మణ ఇతి చేత్తన్న, తత్ర జాత్యంతరే ష్వనేకజాతిసంభవాత్ మహర్షయో బహవ స్సంతి ... ... వ్యాసః కైవర్తకన్యాయాం ... వసిష్ఠ ఊర్వశ్యాం ... అగస్త్యః కలశే జాత ఇతి శ్రుతత్వాత్"

వ్యాసుఁడు బెస్తదానియందును వసిష్ఠుఁడు ఊర్వసియందును అగస్త్యుఁడు కుండయందును బుట్టినట్టు వినవచ్చుచుండుటవలన నొక్కజాతిలోనే యనేకజాతిసంభవులైన మహర్షు లనేకు లుండుటను బట్టి జాతి

వలననే బ్రాహ్మణత్వము కలుగదని దీని తాత్పర్యము. ఈ ప్రకారము గానే యనేకపురాణములలో వారువారు చేయు కర్మలవలననే కాని జాతిమాత్రముచేత బ్రాహ్మణత్వము రాదని చెప్పఁబడి యున్నది.

శ్లో॥ హరిణీగర్భసంభూతో ఋశ్యశృంగో మహామునిః।
శ్వపాకీగర్భసంభూతో పితా వ్యాసస్య సత్తమః॥
గణికాగర్భసంభూతో వసిష్ఠ శ్చ మహామునిః।
తపసా బ్రాహ్మణో జాతః సంస్కార స్తత్ర కారణమ్॥

"మహామునియైన ఋశ్యశృంగుఁడు లేడికడుపునఁ బుట్టియు, వ్యాసుని తండ్రి మాలదానికిఁ బుట్టియు, వసిష్ఠమహాముని వేశ్యకుఁ బుట్టియు, తపస్సుచేత బ్రాహ్మణులై రనియు దీనికి కారణము సంస్కార" మనియు భవిష్యత్పురాణమును,

శ్లో॥ జాతో వ్యాసస్తు కైవర్త్యా శ్వపాక్యా స్తు పరాశరః।
బహవోఽన్యేపి విప్రత్వం ప్రాపయే పూర్వ మద్విజాః॥

"వ్యాసుఁడు పల్లెదానివలనను, పరాశరుఁడు మాలదానివలనను బుట్టిరి; పూర్వము ద్విజులు కానివారనేకులు బ్రాహ్మణత్వమును పొందిరి" అని భారతారణ్యపర్వమును జెప్పుచున్నవి.

ఈ వాక్యములనుబట్టి చూడఁగా పూర్వకాలమునందు కేవల జన్మముచేతఁ గాక బ్రాహ్మణేతరులును, గుణములచేతను పనులచేతను బ్రాహ్మణులగుచు వచ్చిరనుట కరతలామలక మగుచున్నది.

శ్లో॥ చాతుర్వర్ణ్యం మయా సృష్టం గుణకర్మవిభాగశః॥

అని భగవద్గీతలయందు గుణకర్మవిభాగమువలననే కృష్ణుఁడు తాను చాతుర్వర్ణ్యమును సృజించినట్లు చెప్పఁబడియున్నది. బ్రాహ్మణుల కను కూలముగాను, శూద్రులకు ప్రతికూలముగాను, ధర్మముల నేర్పఱిచిన మనువుకూడ తన స్మృతియందు,—

శ్లో॥ శూద్రో బ్రాహ్మణతా మేతి బ్రాహ్మణ శ్చైతి శూద్రతాం।
క్షత్రియా జ్ఞాత మేవం తు విద్యా ద్వైశ్యా త్తథైవ చ॥

శూద్రుఁడు బ్రాహ్మణత్వమును పొందును; బ్రాహ్మణుఁడు శూద్రత్వము పొందును; క్షత్రియస్త్రీవలనను వైశ్యస్త్రీవలనను పుట్టినవారు నట్లే యగుదు" రని శూద్రాదివర్ణములవారు బ్రాహ్మణులు కావచ్చునని యంగీకరించి యున్నాడు.

శ్లో॥ న విశేషో స్తి వర్ణానాం సర్వం బ్రాహ్మ మిదం జగత్।
బ్రహ్మణా పూర్వసృష్టం హి కర్మభి ర్వర్ణతాం గతమ్॥

అని శ్రీమహాభారత శాంతిపర్వమున ౧౮౮ అధ్యాయమునందు "వర్ణములలో విశేష మేదియు లేదు; ఈ జగత్తంతయు పూర్వకాలమునందు బ్రహ్మమయముగానే చేయఁబడి కర్మలచేత వర్ణత్వమును పొందినది." అని చెప్పబడియున్నది. ఈ ప్రకారముగానే వాయుపురాణముయొక్క యెనిమిదవ అధ్యాయమునందును కృతయుగములో- వర్ణభేదము లేదని చెప్పఁబడినది. వర్ణభేదములను పాటించెడి యీ పురాణమువలనను పూర్వకాలమునందుత్తమవర్ణత సద్గుణములవలననే వచ్చుచుండినట్లును, మంచినడత లేనివాఁడు బ్రాహ్మణునికిఁ బుట్టినను శూద్రుఁ డగుచుండినట్లును, మంచినడత గలవాఁడు శూద్రునికిఁ బుట్టినను బ్రాహ్మణుఁ డగుచుండినట్లును స్పష్టముగాఁ దెలియవచ్చుచున్నది. ఈ యంశమున కుపబలముగా పురాణములనుండి కొన్నివాక్యము లిందుదాహరించుచున్నాను :—

శ్లో॥ ఏభి స్తు కర్మభి ర్దేవి శుభై రాచరితై స్తథా।
శూద్రో బ్రాహ్మణతాం యాతి వైశ్యః క్షత్రియతాం వ్రజేత్॥

* * * *

న యోని ర్నాపి సంస్కారో న శ్రుతం న చ సంతతిః।
కారణాని ద్విజత్వస్య వృత్త మేవ తు కారణమ్॥

సర్వోయం బ్రాహ్మణో లోకే వృత్తేన చ విధీయతే ।
వృత్తే స్థితస్తు శూద్రోపి బ్రాహ్మణత్వం నియచ్ఛతి ॥

అని భారతానుశాసనికపర్వాంతర్గతమైన యుమామహేశ్వరసంవాదమునందు "ఇటువంటి మంచిపనులు చేయుటచేత శూద్రుఁడు బ్రాహ్మణత్వమును పొందును; వైశ్యుడు క్షత్రియత్వమును పొందును......పుట్టుక, సంస్కారము (ఉపనయనాదులు), వేదాధ్యయనము, సంతతి, ద్విజత్వమునకు కారణములు కావు; మంచినడత యొక్కటియే కారణము. లోకములో బ్రాహ్మణత్వమంతయు సద్వృత్తిచేతనే కలుగును: సద్వృత్తియందున్న శూద్రుఁడును బ్రాహ్మణత్వము పొందును." అని చెప్పఁబడియున్నది.

శ్లో॥ న కులేన న జాత్యా వా క్రియాభి ర్బ్రాహ్మణో భవేత్ ।
చండాలోపి హి వృత్తస్థో బ్రాహ్మణ స్స యుధిష్ఠిర ॥
ఏకవర్ణ మిదం పూర్ణం విశ్వ మాసీ ద్యుధిష్ఠిర ।
కర్మక్రియావిశేషేణ చాతుర్వర్ణ్యం ప్రతిష్ఠితమ్ ॥
సర్వే వై యోనిజా మర్త్యాః సర్వే మూత్రపురీషిణః ।
ఏకేంద్రియేంద్రియార్థశ్చ తస్మా చ్ఛీలగుణై ర్ద్విజః ॥
శూద్రోపి శీలసంపన్నో గుణవాన్ బ్రాహ్మణో భవేత్ ।
బ్రాహ్మణోపి క్రియాహీనః శూద్రా త్ప్రత్యవరో భవేత్ ॥

* * * *

న జాతి ర్దృశ్యతే రాజన్ గుణాః కళ్యాణకారకాః ।
జీవితం యస్య ధర్మార్థం పరార్థే యస్య జీవితమ్॥

అని శ్రీమహాభారతారణ్యపర్వములో నొకచోట యుధిష్ఠిరునిగూర్చి వైశంపాయనుఁడు "కులముచేతను పుట్టుకచేతను గాఁడు; కార్యములచేతనే బ్రాహ్మణుఁ డగును. ఓ యుధిష్ఠిరా! మంచినడవడి గలవాఁడు

చండాలుఁడైనను వాఁడే బ్రాహ్మణుఁడు; ఓ యుధిష్ఠిరా! ఈ ప్రపంచ మేకవర్ణముతోనే నిండియుండెను. కర్మక్రియావిశేషముచేత చాతుర్వర్ణ్యము ప్రతిష్ఠింపఁబడినది. నరులందఱును యోనినుండి పుట్టినవారు; అందఱును మూత్రపురీషములు గలవారు; ఏకవిధమైన యింద్రియములును వానిప్రయోజనములును గలవారు; కాఁబట్టి సదాచార సద్గుణములచేత ద్విజుఁ డగును. శూద్రుఁడయినను సదాచారసంపన్నుఁడును గుణవంతుఁడు నగువాఁడు బ్రాహ్మణుఁడగును; బ్రాహ్మణుఁడైనను క్రియాహీనుఁడు శూద్రునికంటెను తక్కువవాఁడగును... ఓ రాజా! జాతియం దేమియు లేదు; గుణములే కళ్యాణదాయకములు. ఎవని జీవితము ధర్మార్థమును పరోపకారార్థము నగునో (వాఁడే బ్రాహ్మణుఁడు.)" అని చెప్పఁబడియున్నది. ఈ యారణ్యపర్వములోనే మఱియొకచోట నహుషప్రశ్నల కుత్తరముగా యుధిష్ఠిరుఁడు,-

శ్లో॥ సత్యం దానం క్షమా శీల మానృశంస్యం తపో ఘృణా।
దృశ్యంతే యత్ర నాగేంద్ర స బ్రాహ్మణ ఇతి స్మృతః॥
శూద్రే తు యద్భవే ల్లక్ష్మ ద్విజే తచ్చ న విద్యతే।
నవై శూద్రో భవే చ్ఛూద్రో బ్రాహ్మణో నచ బ్రాహ్మణః॥
యత్రైత ల్లక్ష్యతే సర్ప వృత్తం స బ్రాహ్మణః స్మృతః।
యత్రైత న్న భవే త్సర్ప తం శూద్ర మితి నిర్దిశేత్॥

"ఓ నాగేంద్రా! సత్యము, దానము, క్షమ, శీలము, అహింస, తపము, కరుణ, యెక్కడఁ గనఁబడునో వాఁడే బ్రాహ్మణుఁడుగా నెంచఁబడును. ఇవి శూద్రునియందుండి బ్రాహ్మణునియందు లేకపోయినపక్షమున ఆ శూద్రుఁడు శూద్రుఁడు కాఁడు; ఆ బ్రాహ్మణుఁడు బ్రాహ్మణుఁడును గాఁడు. ఈ గుణము లెవనియందుండునో వాఁడు బ్రాహ్మణుఁడుగా నెంచఁబడును; ఎవనియందు లేవో వాఁడు శూద్రుఁడని నిర్దేశింప

వలెను." అని చెప్పఁబడి యున్నది. ఆ పర్వమునందే వేఱొకచోట యక్షుఁడు ధర్మరాజును,—

శ్లో॥ రాజన్ కులేన వృత్తేన స్వాధ్యాయేన శ్రుతేన వా।
బ్రాహ్మణ్యం కేన భవతి ప్రబ్రూ హ్యేత త్సునిశ్చితమ్॥

"ఓ రాజా! కులముచేతనా? వృత్తముచేతనా? స్వాధ్యాయము చేతనా? శ్రుతముచేతనా? బ్రాహ్మణత్వము దేనిచేతఁ గలుగును? ఇది సునిశ్చితముగాఁ జెప్పుము." అని యడుగఁగా, ధర్మరాజు—

శ్లో॥ శృణు యక్ష కులం తాత న స్వాధ్యాయో న చ శ్రుతమ్।
కారణం వా ద్విజత్వే చ వృత్తమేవ న సంశయః॥

"ఓ యక్షా! వినుము. కులమును స్వాధ్యాయమును శ్రుతమును బ్రాహ్మణత్వమునకుఁ గారణముగాదు; నిస్సంశయముగా మంచినడత యొక్కటియే కారణము" అని యుత్తరము చెప్పి యున్నాఁడు. శ్రీమద్భాగవత సప్తమస్కంధమునందు,—

శ్లో॥ శమో దమ స్తప శ్శౌచం సంతోషః క్షాంతి రార్జవమ్।
జ్ఞానం దయా చ్యుతాత్మత్వం సత్యం చ బ్రహ్మలక్షణమ్॥
శౌర్యం వీర్యం ధృతి స్తేజ స్త్యాగ ఆత్మజయః క్షమా।
బ్రహ్మణ్యతా ప్రసాదశ్చ రక్షా చ క్షత్ర లక్షణమ్॥
దేవగుర్వచ్యుతే భక్తి స్త్రివర్గ పరిపోషణం।
ఆ స్తిక్య ముద్యమో నిత్యం నైపుణ్యం వైశ్యలక్షణమ్॥
శూద్రస్య సన్నతి శ్శౌచం సేవా స్వామి న్యమాయయా।
అమంత్రయజ్ఞో హ్యస్తేయం సత్యం గోవిప్రరక్షణమ్॥
యస్య యల్లక్షణం ప్రోక్తం పుంసో వర్ణాభివ్యంజకం।
యదన్యత్రాపి దృశ్యేత తత్తేనైవ వినిర్దిశేత్॥

"శమము, దమము, తపస్సు, శౌచము, సంతోషము, క్షాంతి, ఆర్జవము, జ్ఞానము, దయ, స్వార్థపరత్వము విడుచుట, సత్యము, బ్రాహ్మణ

లక్షణములు. శౌర్యము, వీరత్వము, ధృతి, ప్రతాపము, త్యాగము, ఆత్మజయము, క్షమ, బ్రహ్మణ్యత, ప్రసాదము, రక్షణము క్షత్రియ లక్షణములు. దేవ గురు విష్ణుభక్తి, త్రివర్గపోషణము, ఆస్తిక్యము, నిత్యోద్యమము, నైపుణ్యము వైశ్యలక్షణములు. వినయము, శౌచము, మాయలేక స్వామిని కొలుచుట, అమంత్రకముగా కర్మలు చేయుట, చౌర్య రాహిత్యము, సత్యము, గోవిప్రరక్షణము శూద్రలక్షణములు. ఎవని కేలక్షణము చెప్పబడినదో యదియే వర్ణాభివ్యంజకము; ఈ లక్షణము లితరుల యందుఁ గనఁబడిన పక్షమున వానిచేతనే (వర్ణమును) నిర్దేశింపవలెను." అని చెప్పఁబడి యున్నది.

"అధర్మ చర్యయా పూర్వో వర్ణో జఘన్యజఘన్యవర్ణ
మాపద్యతే జాతిపరివృత్తౌ। ధర్మచర్యయా జఘన్యోవర్ణః
పూర్వపూర్వవర్ణ మాపద్యతే జాతిపరివృత్తౌ."

"అధర్మ చర్యచేత నగ్రవర్ణమువాఁడు జాతిపరివృత్తమందు తక్కువ తక్కువ వర్ణమును పొందును; ధర్మచర్యచేత హీనవర్ణమువాఁడు జాతి పరివృత్తమందు పూర్వ పూర్వ వర్ణమును పొందును." అని యాపస్తంబ ధర్మసూత్రముల యందును,

శ్లో॥ శూద్రయోనౌ హి జాతస్య సద్గుణా నుపతిష్ఠతః।
వైశ్యత్వం లభతే బ్రహ్మన్ క్షత్రియత్వం తథైవచ॥
ఆర్జవే వర్తమానస్య బ్రాహ్మణ్య మభిజాయతే।

"శూద్రయోనియందుఁ బుట్టినవాఁడు సద్గుణములు పట్టుపడుటవలన వైశ్యత్వమును, అదే ప్రకారముగా క్షత్రియత్వమును పొందును; ఋజుమార్గమునఁ బ్రవర్తించువానికి బ్రాహ్మణత్వము సహితము కలుగును" అని భారతారణ్య పర్వమునందును, సద్గుణములు కలవాఁడయి ధర్మమార్గమున నడుచు శూద్రునికిని బ్రాహ్మణత్వము వచ్చునని చెప్పఁబడి యున్నది. ఈ ప్రమాణవచనములనుబట్టి చూడఁగా బ్రాహ్మణత్వము

నకు సద్గుణములు ప్రధానములనియు గుణవంతుఁడు శూద్రుఁడయినను బ్రాహ్మణుఁడు కావచ్చు ననియు స్పష్ట మగుచున్నది.

ఇఁక బ్రాహ్మణేతరులు బ్రాహ్మణులగుచు వచ్చినందుకుఁ గూడ కొన్ని దృష్టాంతములను మన ప్రమాణ గ్రంథములనుండి చూపెదను. క్షత్రియవంశజాతుఁడయిన విశ్వామిత్రుఁడు బ్రాహ్మణుఁడయి యనేక బ్రాహ్మణగోత్రములకు మూలపురుషుఁడగుటయు, అతఁడనేక వేద మంత్రములకు ఋషియయి బ్రాహ్మణులకు ప్రధానమంత్రమయిన గాయత్రికి కర్తయగుటయు, సుప్రసిద్ధమే కదా?

శ్లో॥ తతో బ్రాహ్మణతాం జాతో విశ్వామిత్రో మహాతపః।
క్షత్రియః సోప్యథ తథా బ్రహ్మవంశస్య కారకః॥

"మహాతపస్వియైన విశ్వామిత్రుఁడను క్షత్రియుఁడప్పుడు బ్రాహ్మణత్వ మును పొందెను; అతఁడు తరువాత బ్రాహ్మణవంశమునకు కర్త యయ్యెను." అని భారతానుశాసనిక పర్వమునందుఁ జెప్పఁబడి యున్నది. దీనిని బట్టి క్షత్రియుఁడయిన విశ్వామిత్రుఁ డొక్కఁడు మాత్రమేకాక యాతని సంతతివారు సహితము బ్రాహ్మణులయినట్టు తేలుచున్నది.

శ్లో॥ యథాగతం మహారాజ ముక్త్వా విష మివోరగః।
భృగో ర్వచనమాత్రేణ స చ బ్రహ్మర్షితాం గతః॥
వీతహవ్యో మహారాజ బ్రహ్మవాదిత్వ మేవ చ।
తస్య గృత్సమదః పుత్రో రూపేణేంద్ర ఇవాపరః॥

* * * *

యత్ర గృత్సమదో రాజన్ బ్రాహ్మణై స్స మహీయతే।
స బ్రహ్మచారీ విప్రర్షిః శ్రీమాన్ గృత్సమదో భవత్॥

"పాము విషమును విడిచిపెట్టునట్లుగా భృగుని వచనమాత్రముచేత వీతహవ్యుఁడు బ్రహ్మర్షిత్వమును బ్రాహ్మవాదిత్వమును బొందెను. రూప

మున నింద్రుని వంటివాఁడయిన యతని పుత్రుఁడు గృత్సమదుఁడు బ్రాహ్మణులతోనుండి బ్రహ్మచారియు, బ్రహ్మర్షియు నయ్యెను" అని యను శాసనిక పర్వమునం దున్నది. దీనినిబట్టి భృగుమహర్షి యొక్క వచన మాత్రమున వీతహవ్యుఁడను క్షత్రియుఁడు బ్రాహ్మణుఁడగుట యేకాక యాతని పుత్రుఁడగు గృత్సమదుఁడు కూడ బ్రాహ్మణుఁడయినట్లు స్పష్ట మగుచున్నది.

"ముద్గలా చ్చ మౌద్గల్యాః క్షత్త్రోపేతా ద్విజాతయో బభూవుః"

ముద్గలుని వలన మౌద్గల్య గోత్రులయిన క్షత్రియవంశ బ్రాహ్మణులు కలిగిరని విష్ణుపురాణమునందుఁ జెప్పఁబడినది.

శ్లో॥ పుత్రః ప్రతిరథస్యాసీత్ కణ్వ స్సముభవ న్నృపః।
మేధాతిథి స్సుత స్తస్య యస్మాత్ కణ్వో భవే ద్ద్విజః॥

"ప్రతిరథుని కొడుకు కణ్వుఁడను రాజు; అతనికొడుకు మేధాతిథి; ఆతని వలన కణ్వుఁడను బ్రాహ్మణుఁడు పుట్టెను." అని హరివంశమునందు క్షత్రియునకు పుట్టినవాఁడు బ్రాహ్మణుఁ డయిన ట్లున్నది.

"గర్గా చ్ఛినిః తతో గార్గ్యాః శైన్యాః క్షత్త్రోపేతా ద్విజాతయో బభూవుః॥ మహావీర్యా దురుక్షయో నామ పుత్రోభూత్. తస్య త్రయ్యారుణపుష్కరిణౌ కపిలశ్చ పుత్రత్రయ మభూత్. తచ్చ త్రిత య మపి పశ్చా ద్విప్రతా ముపజగామ. బృహత్క్షత్రస్య సుహోత్రః సుహోత్రాత్ హస్తీ—య ఇదం హస్తినాపుర మారోపయా మాస—అజమీఢ ద్విమీఢ పురుమీఢా స్త్రయో హస్తిన స్తనయాః అజమీఢాత్ కణ్వః కణ్వాత్ మేధాతిథిః తతః కాణ్వా యనా ద్విజాః"

గర్గుని వలన శిని, అతని వలన గార్గ్యులును శైన్యులును నను క్షత్రియ వంశ్యులయిన బ్రాహ్మణులును గలిగిరి. మహావీర్యునికొడుకు ఉరుక్ష యుఁడు; అతనికి త్రయ్యారుణుఁడు, పుష్కరిణుఁడు, కపిలుఁడు, అని

ముగ్గురు పుత్రులు; తరువాత వారు ముగ్గురును విప్రత్వమును పొందిరి. బృహత్క్షత్రుని పుత్రుఁడు సుహోత్రుఁడు; సుహోత్రుని పుత్రుఁడు హస్తి; ఇతఁడే హస్తినాపురమును కట్టించెను. అజమీఢుఁడు, ద్విమీఢుఁడు, పురుమీఢుఁడు, అని హస్తికి ముగ్గురుకొడుకులు; అజమీఢునివలన కణ్వుఁడును, కణ్వునివలన మేధాతిథియు, అతనివలన కాణ్వాయనులను బ్రాహ్మణులును గలిగిరి." అని విష్ణుపురాణమునందు శిని యను క్షత్రియుని సంతతివారును, ఉరుక్షయుఁడను క్షత్రియునియొక్క ముగ్గురు కొడుకులును, మేధాతిథి యను క్షత్రియునియొక్క కొడుకైన కణ్వుని వంశమువారును, బ్రాహ్మణులయినట్టు చెప్పఁబడియున్నది. ఇట్లు బ్రాహ్మణులయిన క్షత్రియుల నామములు పురాణములయం దపరిమితముగాఁ జెప్పఁబడియున్నవి. ఇట్లు బ్రాహ్మణులగుచు వచ్చిన దొక్క క్షత్రియులు మాత్రమే కాదు,—

శ్లో॥ నాభాగారిష్టపుత్రౌ ద్వౌ వైశ్యౌ బ్రాహ్మణతాం గతౌ॥

"నాభాగుఁడును, అరిష్టుఁడును, అను వైశ్యపుత్రు లిద్దఱును బ్రాహ్మణత్వమును పొందిరి." అని హరివంశమున నున్నది. ఇంతవఱకును జెప్పిన దానిని బట్టి బ్రాహ్మణేతరులయిన ద్విజులు బ్రాహ్మణులగుచు వచ్చినట్టు తెలిసికొనఁదగియున్నది. ఇఁక ద్విజేతరులు బ్రాహ్మణులయినందుకుఁ గొన్ని నిదర్శనములను జూపెదను.

శ్లో॥ అబ్రహ్మణ్యే తదా దేశే కైవర్తాన్ ప్రేక్ష్య భార్గవః।
..............యజ్ఞసూత్ర మకల్పయత్॥
స్థాపయిత్వా స్వకీయే సత్క్షేత్రే విప్రాన్ ప్రకల్పితాన్।
జామదగ్న్య స్తథోవాచ సుప్రీతే నాంతరాత్మనా॥

"అప్పుడు పరశురాముఁ డాదేశమందు బ్రాహ్మణులు లేకపోఁగా బెస్తలను జూచి వారికి యజ్ఞోపవీతము వేసెను. వారిని బ్రాహ్మణులను

జేసి తనదేశమునందు నిలిపి జామదగ్న్యుఁడు ప్రహృష్టాంతరంగుఁడయి పలికెను." అని స్కాందపురాణములోని సహ్యాద్రిఖండమునందు పరశురాముఁడు శూద్రులలో నీచులయిన బెస్తలకు జన్నిదములు వేసి వారిని బ్రాహ్మణులను జేసినట్టు చెప్పఁబడియున్నది. ఇట్లు శూద్రాదులు బ్రాహ్మణులయినట్టు పురాణములయందు మాత్రమేకాక వేదములయందును జెప్పఁబడియున్నది. ఋగ్వేద సంహిత పుట్టిన కాలములో వర్ణవిభాగము లేకపోయినను బ్రాహ్మణములు పుట్టినకాలమునకు బ్రాహ్మణాదివర్ణభేద మేర్పడి కొంతవఱకు బలపడినది. పూర్వోక్తమయిన పురుషసూక్త మించుమించుగా బ్రాహ్మణములు పుట్టినకాలములోనే పుట్టినదని యనేకులు తలఁచుచున్నారు. ఋగ్వేదములోని యైతరేయ బ్రాహ్మణమునందు,—

ఋషయో వై సరస్వత్యాం సత్ర మాసత। తే కవష మైల్యూషం సోమా దనయన్। దాస్యాఃపుత్రఃకితవోఽబ్రాహ్మణఃకథంసోమమధ్యే దీక్షిష్టేతి? తం వహిర్ధన్వోద వహన్నత్రైనం పిపాసా హన్తుం సరస్వత్యా। ఉదకంమాపాదితి। సవహిర్ధన్వో దుల్హః పిపాసయావృత్త ఏతదపోన ప్త్రీయ మపశ్యత్। ప్రదేవత్రా బ్రహ్మణే గాతురే త్వితి। తేనాపాం ప్రియం ధామోపాగచ్ఛ త్తమాపోనుదాం యం స్తం సరస్వతీసమ న్తం పర్యధావ త్తస్మాద్ధాప్యే తర్హి పరిసార మిత్యాచక్షతే। య దేనం సరస్వతీ సమ న్తం పరిససార తే వా ఋషయోఽబ్రువన్విదుర్వా ఇమం దేవా ఉపేమంహ్వయామహా ఇతి। తథేతితముపాహ్వాయ న్త।- తనుపహూయై తదపోన ప్త్రీయ మకుర్వత। ప్రదేవత్రా బ్రహ్మణేగాతురేత్వితి। తేనాపో ప్రియంధామ ముపాగచ్ఛన్నుపదేవాను పాపాం ప్రియంధామ గచ్ఛత్యుపదేవానాం జయతి పరమంలోకం యఏవం వేదచైనం విద్వానేతదపోన ప్త్రీయం కురుతే॥

"సరస్వతీనది వద్ద ఋషులు సత్రయాగ మారంభించిరి, వారు ఐలూషుఁడయిన కవషుని దాసీపుత్రుఁడును కితవుఁడును అబ్రాహ్మణుఁడు నయిన వీఁడెట్లు మామధ్య దీక్షితుఁడగునని సోమమునఁ జేరనీయక వాఁడు నీరుత్రాగక పిపాసచేత చావవలెనని సరస్వతీనది పొంతనుండి వానిని తఱిమివేసిరి. వాఁడడవిలో పిపాసార్తుఁడయి యుండి ప్రదేవత్రా బ్రహ్మణేత్యాది జలమంత్రమునుకని, జలముల్గల ప్రియస్థానమునకు పోఁగా జలము వానిని సమీపించి సరస్వతి వానిచుట్టును ప్రవహింపఁగా ఋషులు దేవతలే యనుగ్రహించినందున మనము వానిని పిలుతమని వానిని పిలుచుకొనివచ్చి, తామును ప్రదేవేత్యాది జలమంత్రమును పఠించి, అందుచేత నుదకము యొక్క ప్రియధామమును పొందిరి. దీనిని తెలిసికొని జలస్తోత్రము చేయువాఁడు జలప్రియధామమును పొంది, జల దేవతల లోకమును జయించును." అని యైతరేయబ్రాహ్మణముయొక్క ద్వితీయపంచిక పందొమ్మిదవ ఖండమునందు ఋషులు దాసీపుత్రుఁడయిన కవషునిఁ దమలోఁ జేర్చుకొని వానితో మంత్రపఠనము చేసినట్లు చెప్పఁబడి యున్నది. ఈ ప్రకారముగానే ఛాందోగ్యోపనిషత్తునందు తండ్రి యెవ్వరో తెలియని సంకరునిగూడ ఋషులు బ్రాహ్మణునిగాఁ జేకొన్నట్టు చెప్పఁబడి యున్నది.

సత్యకామో హి జాబాలో జబాలాం మాతరమామంత్రయాం
చక్రే బ్రహ్మచర్యం భవతి వివత్స్యామి కిం గోత్రో న్వహమ స్మీతి ౧
సా హైన ముపాచ నాహ మేతద్వేద తాత యద్గోత్ర స్త్వమసి।
బహ్వాహం చర న్తీ పరిచారిణీ యౌవనే త్వా మలభే సా హమే
తన్న వేద యద్గోత్ర స్త్వమసి। జబాలా తు నామాహమస్మి సత్య
కామో నామ త్వమసి ససత్యకామ ఏవ జాబాలో బ్రువీథా ఇతి. ౨
సః హారిద్రుమతం గౌతమ మేత్యోవాచ బ్రహ్మచర్యం భగవతి
వత్స్యా మ్యుపేయాం భగవ న్తమితి. 3

తంహోవాచకింగోత్రోను సౌమ్యాసీతిసహోవాచ నాహమేత
ద్వేద భోయద్గోత్రో హమస్మ్యపృచ్ఛంమాతరంసామాప్రత్య
బ్రవీద్బహ్వహం చరన్తీపరిచారిణీయౌవనేత్వామలభేసాహమేతన్న
వేదయద్గోత్రస్త్వమసి । జబాలాతునామాహమస్మి సత్యకామో
నామత్వమసీతి సోహం సత్యకామో జాబాలోస్మి భో ఇతి. ౪
తంహోవాచనైతదబ్రాహ్మణో వివక్తుమర్హతి । సమిధం సౌమ్యా
హారోపత్వా నేష్యేన సత్యాదగా ఇతితముపనీయ కృశానా మ
బలానాం చతుశ్శతా గా నిరాకృత్యోవాచేమాః సౌమ్యాను
సంవ్రజేతి । తాఅభిప్రస్థాపయన్నువాచ నాసహస్రేణా
వర్తేయేతి సహావర్షగణం ప్రోవాసతా యదా సహస్రం సముపేదుః॥

"జబాలకొడుకైన సత్యకాముఁడు తల్లియైన జబాలను బిలిచి నేను బ్రహ్మచర్యము చేయఁబోవుచున్నాను గనుక నాగోత్రమేదో చెప్పుమని యడిగెను :—'నాయనా! నీగోత్రమేమో నాకు తెలియదు. యౌవనమునందు పరిచారిణినయి పలువురతో తిరిగితిని. నీగోత్రమేదో నేనెఱుగను. నాపేరు జబాల, నీపేరు సత్యకాముఁడు; జబాల పుత్రుఁడనైన సత్యకాముఁడనని (ఆచార్యునితో) చెప్పు' అని తల్లి చెప్పెను. హరిద్రుమంతుని కొడుకైన గౌతముని యొద్దకుఁ బోయి దేవరవారికడ బ్రహ్మచర్యమును చేయఁగోరి వచ్చినాఁడనని యతఁడు చెప్పెను. నీగోత్రమేమని గౌతముఁడడిగెను. 'అయ్యా! నాగోత్రమేమో నాకు తెలియదు. నాతల్లి నడుగఁగా నామె యౌవనమునందు నేననేకులకు పరిచారిణినయి తిరిగి నిన్నుఁ గన్నదానను. నీగోత్రమేదో నాకును తెలియదు. నాపేరు జబాల; నీపేరు సత్యకాముఁడు' అని చెప్పెను. నేను జాబాలుఁడను; సత్యకాముఁడను—అని యతఁడు చెప్పెను. 'ఇది బ్రాహ్మణుఁడు కానివాఁడు చెప్పఁజాలఁడు. సత్యము తప్పనివాఁడవు గనుక నీవు సమిధను

తీసికొని యిటు రమ్ము' అని (యాచార్యుఁడు) ఉపనయనముచేసి, చిక్కి బలహీనములయిన నన్నూరుగోవులనిచ్చి, 'ఓసౌమ్యా! వీనిని వెంటఁ గొనిపొమ్ము' అని చెప్పెను. అతఁడు బయలుదేఱుచు 'ఇవి వేయియగు వఱకును రాను' అని సహస్రసంఖ్య వృద్ధియగువఱకును బహుసంవత్సరములు ప్రవాసము చేసెను.' అని ఛాందోగ్యోపనిషత్తులోని చతుర్థ ప్రపాఠక చతుర్థఖండమునఁ జెప్పఁబడినది. దీనినిబట్టి చూడఁగా పూర్వకాలమున సత్యమునందత్యంతగౌరవ ముండినట్టును, సత్యము పలుకువాఁడు జాతిచేత నెట్టివాఁడయినను బ్రాహ్మణుఁడుగా నంగీకరింపఁబడుచుండినట్టును దృఢపడుచున్నది. ఇంతవఱకును జూపినదానివలన కొంతకాల మార్యులలో వర్ణవిభాగమే లేదనియు, వర్ణభేద మేర్పడిన తరువాత సహితము గుణసంపదనుబట్టియు జ్ఞానసంపదనుబట్టియు క్షత్రియ వైశ్య శూద్రులు మాత్రమేకాక జారజులు మొదలయిన వారుకూడ బ్రాహ్మణులుగా నంగీకరింపఁబడుచు వచ్చిరనియు, తెలియవచ్చుచున్నది గదా? బ్రాహ్మణు లన్యవర్ణములోని కన్యలను వివాహమాడుచు వచ్చినట్టును, అట్టివివాహములు విధివిహితములయినట్టును శ్రుతి స్మృతులు బహుముఖముల ఘోషించుచున్నవి. ఈవిషయమయి ప్రమాణవచనము లుదాహరించుట మానివేసి, శూద్రకన్యను బ్రాహ్మణుఁడు స్వీకరించినట్టును శూద్రుఁడు వేదాధ్యయనము చేసినట్టును జూపెడి యొక్క శ్రుతివాక్యమునుమాత్రము చెప్పి తరువాత భోజన ప్రతిభోజనాదులను గూర్చిన ధర్మశాస్త్రవచనములను గొన్నిటి నుదాహరించెదను.

తదుహ జానశ్రుతిః పౌత్రాయణః షట్ఛతాని గవాం నిష్క మశ్వ
తరీరథం తదాదాయ ప్రతిచక్రమేతం హ్యాభ్యువాద. 1

రైక్వే మానిషట్ఛతాని గవామయం నిష్కో-యమశ్వతరీరథోనుమ
ఏతాంభగవో దేవతాగ్ంశాధియాందేవతాముపాస్స ఇతి 2

తముహాపరః ప్రత్యువాచాహ హారేత్వా శూద్ర తవైవ సహగోభి
రస్త్వితి తదుహపునరేవ జానశ్రుతిః పౌత్రాయణ స్సహస్రం
గవాం నిష్క మశ్వతరీరథం దుహితరం తదాదాయ ప్రతిచక్రమే. ౩
తగ్ హాభ్యువాద రైక్వేదగ్ సహస్రంగవామయంనిష్కోయమశ్వతరీరథ
మియంజాయాయం గ్రామో యస్మిన్నాస్సే న్వేవ మా భగవశ్శాధీతి
తస్యాహ ముఖముపోద్గృహ్ణన్నువాచాజహారే మా శూద్రానేనైవ
ముఖే నాలాపయిష్యథా ఇతి తేహైతే రైక్వపర్ణానామ మహావృ
షేషు యత్రాస్మా ఉవాసస తస్మైహోవాచ. ౪

“అప్పుడు పౌత్రాయణుఁడగు జానశ్రుతి యాఱు నూఱుగోవులను ధనమును రెండు కంచరగాడిదలను బండిని గొనిపోయి యతనిని గూర్చి యిట్లనియెను. ౧

“ఓరైక్వా! ఈ యాఱునూఱు గోవులను, ఈ ధనమును, కంచరగాడిదలను, రథమును గైకొని మీరుపాసించు దేవతను నాకుపదేశింపుఁడు. ౨

‘ఓశూద్రా! ఈహారమును గోవులను నీయొద్దనే యుంచుకొమ్ము’ అని యతఁడుత్తరము చెప్పెను. అప్పుడు పౌత్రాయణుఁడైన జానశ్రుతి వేయిగోవులను ధనమును కంచరగాడిదలను రథమును తనపుత్రికను దీసికొని మరల నతనివద్దకు వచ్చెను. ౩

(జానశ్రుతి) యిట్లనియెను—‘ఓరైక్వా! ఈ సహస్రగోవులను నిష్కములను కంచరగాడిదలను పూన్చినబండిని ఈభార్యను కాపురముండు గ్రామమును గైకొని నాకుపదేశింపుము. ౪

ఆమెను కానుకగా నిచ్చిన కారణమును తెలిసికొని యతఁడిట్లనియెను—‘ఓశూద్రా! ఈమె మూలమున నీవు విద్యోపదేశమున కర్హుఁడవయినావు—అని దేశములో రైక్వపర్ణమనఁబడిన యాగ్రామముసంగు వానికి జ్ఞానోపదేశము చేసెను.’ ౫

అని ఛాందోగ్యోపనిషత్తు చతుర్థప్రపాఠకములోని ద్వితీయ ఖండమునందు జానశ్రుతి యను శూద్రుఁడు రైక్వుఁడను బ్రాహ్మణుని యొద్ద కాఱునూఱుగోవులు తీసికొనిపోయి తనకు విద్యోపదేశము చేయుమని వేఁడగాఁ నతఁడు నిరాకరించినందున మరల వేయిగోవులను తనకొమార్తెను దీసికొనిపోయి సమర్పింపఁగా నాబ్రాహ్మణుఁ డాచిన్న దానిని భార్యనుగా స్వీకరించి వానికి బ్రహ్మవిద్యోపదేశము చేసినట్లు కంఠోక్తిగా చెప్పఁబడి యున్నది. హీనజాతులవా రగ్రజాతులవారు కావచ్చినందుకును బ్రాహ్మణులు హీనజాతిస్త్రీలను పరిణయముకావచ్చి నందుకును, కొన్నిదృష్టాంతములు చూపఁబడినందున నింక భోజనాది కమునుగూర్చి కూడ కొన్ని స్మృతివాక్యము లుదాహరింపఁబడవలసి యున్నవి.

"శ్లో॥ ధర్మేణాన్యోన్యభోజ్యాన్నా ద్విజాస్తు విదితాన్వయాః"

అని వ్యాససంహిత మూడవ యధ్యాయమం దొండొరుల వంశమును దెలిసిన బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య లొకరియన్నము నొకరు తినఁదగి నవారని చెప్పఁబడినది. ద్విజులలో నన్యోన్యభోజన మీ కలియుగమున నిషేధింపఁబడినదని యెవ్వరైనఁ జెప్పవత్తురేమో! కలియుగమునకు పరమప్రమాణమయిన పరాశర స్మృతి యీవిషయమున నేమి విధించు చున్నదో చూడుఁడు,—

శ్లో॥ క్షత్రియశ్చాపి వైశ్యశ్చ క్రియావంతౌ శుచివ్రతౌ ।
తద్గృహేషు ద్విజైర్భోజ్యం హవ్యకవ్యేషు నిత్యశః ॥ ౧౨
ఘృతం క్షీరం తథా తైలం భక్ష్యం స్నేహేన పాచితమ్ ।
గత్వా నదీతటే విప్రో భుంజీయా చ్ఛూద్రభోజనమ్ ॥ ౧౩

"క్షత్రియుఁడుగాని వైశ్యుఁడుగాని క్రియావంతులై శుచివ్రతులైన పక్షమున వారిగృహములయందు నిత్యమును హవ్యకవ్యములయందు

ద్విజులు భోజనము చేయవచ్చును. నేతిని, పాలను, తైలమును, చము రుతో వండిన భక్ష్యములను, నదియొద్దునకుఁబోయి విప్రుఁడు శూద్ర భోజనమును చేయవచ్చును" అని పరాశరస్మృతి యేకాదశాధ్యాయమున బ్రాహ్మణుఁడు శుచిగానుండు క్షత్రియుని యింటను వైశ్యుని యింటను దేవకార్యములయందును పితృకార్యములయందును భోజనము చేయ వచ్చునని చెప్పుటయేకాక ప్రమాణాదులలో నదీతీరమునందు శూద్ర భోజనము చేయవచ్చునని విధించుచున్నది. నదీతీరమునందు సమస్త శూద్రులభోజనమును స్వీకరింపవచ్చునని యిందుఁ జెప్పఁబడినను, ఇతరస్థలములయందు ద్విజులు కొందఱు శూద్రుల భోజనమునుమా త్రమే భుజింపవచ్చునని స్మృతులు చెప్పుచున్నవి.

శ్లో॥ మార్జాల నకులౌ హత్వా బాషం మండూక మేవచ।

శ్వగోధోలూక కాకాంచ శూద్రహత్యావ్రతం చరేత్॥

అని యేకాదశాధ్యాయమునందు శూద్రుని జంపినందునకయి పిల్లిని ముంగిసి కప్పను. బల్లిని జంపినందుకు విధించిన ప్రాయశ్చిత్తమునే విధించి నట్టియు,—

శ్లో॥ సహాసన మభిప్రేప్సు రుత్కృష్టస్యాపకృష్టజః।

కట్యాం కృతాంకో నిర్వాస్యః స్ఫిచం వా స్యావకర్తయేత్॥

అని యష్టమాధ్యాయమునందు బ్రాహ్మణునితో సహాసనమును గోరు శూద్రునికి తుంటిమీఁద వాతవేసికాని పిఱ్ఱలు కోసిగాని వెడలఁగొట్టుట శిక్షగా విధింప ననుగ్రహించినట్టియు మనువుకూడ భోజనవిషయమున,—

శ్లో॥ ఆర్ధికః కులమిత్రంచ గోపాలో దాసనాపితౌ।

ఏతే శూద్రేషు భోజ్యాన్నా యశ్చాత్మానం నివేదయేత్॥

అని చతుర్థాధ్యాయమునందు వ్యవసాయము చేయువారును, కుల మిత్రులును, గొల్లలును, దాసులును, మంగలులును, (సేవకు)

తమ్మర్పించుకొనువారును అయిన శూద్రులలోపల బ్రాహ్మణుఁడు భోజనము చేయవచ్చునని చెప్పియున్నాఁడు. ఈప్రకారముగానే,—

శ్లో॥ నాపితాన్వయ మిత్రార్థ సీరిణో దాసగోపకాః।
శూద్రాణా మప్యమీషాన్తు భుక్త్వాన్నం నైవదూష్యతి॥

శూద్రులయినను మంగలి, కులమిత్రుఁడు, కృషికుఁడు, దాసుఁడు, గొల్లవాఁడు, వీరియన్నము తినుట (బ్రాహ్మణునకు) దూష్యము కాదని వ్యాససంహితయందును,—

శ్లో॥ శూద్రేషు దాసగోపాల కులమిత్రార్థ సీరిణో!
భోజ్యాన్నా నాపితశ్చైవ యశ్చాత్మానం నివేదయేత్॥

శూద్రులలో దాసుఁడు, గోపాలుఁడు, కులమిత్రుఁడు, కృషీవలుఁడు, మంగలి, ఆత్మార్పణము చేయువాఁడు, వీరిచేత భోజనము చేయవచ్చునని యాజ్ఞవల్క్యస్మృతియందును జెప్పఁబడి యున్నది. ఇవిమాత్రమే కాక కలియుగమునకయి యేర్పడిన పరాశరస్మృతియు నేకాదశాధ్యాయమునందు,

శ్లో॥ దాసనాపిత గోపాల కులమిత్రార్థ సీరిణః।
ఏతే శూద్రేషు భోజ్యాన్నం యశ్చాత్మానం నివేదయేత్॥

దాసుఁడు, మంగలి, గొల్లవాఁడు, కులమిత్రుఁడు, కృషీవలుఁడు, తన్నర్పించుకొన్నవాఁడు, శూద్రులలో వీరియన్నమును బ్రాహ్మణుఁడు భుజింపఁదగునని విధించుచున్నది. కాఁబట్టి ధర్మశాస్త్రములు బ్రాహ్మణుఁడు సామాన్యముగా శూద్రునియింట భోజనము చేయుట కనుజ్ఞ యిచ్చుచున్నవి. అయినను మనపూర్వు లశుచిగా నుండువారితోను పాపాత్ములతోను గలిసి భోజనముచేయఁగూడదని కొన్ని నిషేధములను జెప్పియున్నారు.

శ్లో॥ మత్తక్రుద్ధాతురాణాంచ నభుంజీత కదాచన।
కేశకీటావపన్నం చ పదాస్పృష్టం చ కామతః॥ ౨౦౭

భ్రూణఘ్నా వేక్షితంచైవ సంస్పృష్టం చాప్యుదక్యయా।
పతత్రిణావలీఢం చ శునా సంస్పృష్టమేవ చ॥ ౨౦౮
గవాచాన్నముపఘ్రాతం ఘుష్టాన్నంచ విశేషతః।
గణాన్నం గణికాన్నం చ విదుషాం చ జుగుప్సితమ్॥ ౨౦౯
అభిశస్తస్య షండస్య పుంశ్చల్యా దాంభికస్యచ।
శుక్తం పర్యుషితంచైవ శూద్రస్యోచ్ఛిష్ట మేవచ॥ ౨౧౧
పిశునా నృతినోశ్చాన్నం క్రతువిక్రయిణ స్తథా।
శైలూషతున్నవాయాన్నం కృతఘ్నస్యాన్నమేవచ॥ ౨౧౪

"మత్తునియొక్కయు, క్రుద్ధునియొక్కయు, రోగియొక్కయు, వెండ్రుకలకు పేనుబట్టినవానియొక్కయు అన్నమును, కాలితో త్రొక్కిన యన్నమును, ఎప్పుడును తినఁగూడదు. భ్రూణహత్య చేసినవానిచేత చూడఁబడినదియు, ముట్టుదానిచే తాఁకబడినదియు, పక్షి వాలినదియు, కుక్క ముట్టుకొన్నదియు, అగు (అన్నము తినఁగూడదు.) గోవుమూర్కొని చూచినయన్నమును, అమ్మినయన్నమును, మూఁకయన్నమును, భోగముదానియన్నమును, తెలిసినవారిచే నేవగింపఁబడును. శిక్షితుని యొక్కయు, షండునియొక్కయు, జారిణియొక్కయు, దాంభికుని యొక్కయు, పాసినట్టియు, పులిసినట్టియు, (అన్నము తినఁగూడదు.) కొండెములు చెప్పువానియొక్కయు, కల్లలాడువానియొక్కయు, క్రతువిక్రయము చేయువానియొక్కయు, నటునియొక్కయు, కుట్టుపనివాని యొక్కయు, కృతఘ్నునియొక్కయు, (అన్నము తినరాదు.) అని మనుస్మృతియొక్క చతుర్థాధ్యాయమునందు జెప్పఁబడినది. దీనినిబట్టి యాలోచింపఁగా మనపూర్వులు శుచిగా నుండనివారితోను గుణహీనులతోను గలిసి భుజింపరాదని నిషేధించినట్లు కనఁబడుచున్నది గాని జాతిమాత్రముచేత, శుచియైన గుణవంతుని యింట భోజనము చేయరాదని నిషేధించినట్లు కనఁబడదు. అంతేకాక కొన్నిస్మృతులలో,—

శ్లో॥ పరపాక నివృత్తస్య పరపాకరతస్య చ ।
అపచస్య చ భుక్త్వాన్నం ద్విజశ్చాంద్రాయణం చరేత్॥
అపచస్య చ యద్దానం దాతుశ్చస్య కుతఃఫలమ్ ।
దాతా ప్రతిగ్రహీతా చ ద్వౌ తౌ నిరయగామినౌ॥

"పరుల కన్నము పెట్టనివానియొక్కయు, పరులయన్నమునే తినువాని యొక్కయు, ఇతరులకు దానముచేయక యనుభవించువాని యొక్కయు అన్నముతిన్న ద్విజుఁడు చాంద్రాయణము చరింపవలెను. అన్యులకు దానము చేయనివానికి దానము చేయుటవలన దాత కేమిఫల మున్నది? అట్టిదాతయు ప్రతిగ్రహీతయు నిరువురునుగూడ నరకము నకుఁ బోదురు." అని గుణహీనుఁడయిన బ్రాహ్మణునితోఁ గలిసి భుజించుటయు నిషేధింపఁబడినది. ధర్మశాస్త్ర మిట్లున్నను మనలో నున్న యాచారమిప్పుడు విపరీతముగా నున్నది.

ఇంతటితో శాస్త్రప్రమాణములను దూరముగానుంచి యిప్పుడున్నరీతిగా వర్ణభేదములవలనఁ గలుగు లాభనష్టములనుగూర్చి కొంత విచారింతము. వర్ణభేదమువలన ననేకలాభము లున్నవని మనవారనేకులు చెప్పి సంతోషించుచున్నారు. ఆ లాభములనుగూర్చి ముందుగాఁ గొంత విమర్శింతము.

ఈదేశమునం దొక్కొక్కవర్ణము వారొక్కొక్కవృత్తి నవలంబింప వలయునని నియమ ముండుటవలన ప్రత్యేకముగా ప్రతివృత్తిని జేయువారు కొందఱు తప్పక యుందురనియు అందుచేత నేవృత్తికిని భంగముకలుగక యే పని చేయించుకోవలయునన్నను కావలసినంత మంది పనివాండ్రు దొరుకుదురనియు, కులవృత్తులు వంశక్రమాగతము లగుటచేత తండ్రి చేసినపనినే చిన్నప్పటినుండియు చూచుచు నభ్యసించుచుండు కుమారుఁ డాపనియందు నిపుణుఁడగుట సంభవించు చున్నదనియు, తన్మూలమున శిల్పాదు లభివృద్ధి యగుటకు

కారణమగుననియు అనేకుల యభిప్రాయము. ఈ యభిప్రాయము కొంతవఱకు సరియైనదనుటకు సందేహము లేదు. తండ్రి చేసినపనినే కొడుకును జేయుచుండుటవలనఁ గొన్నివిషయములలో శిల్పాదులు కొంతయభివృద్ధి చెందుచున్నను, ఆయాజాతులవా రాయా వృత్తులనే యవలంబించి యుండవలెనన్న నిర్బంధముండుటచేత నాయాపనుల యందు విశేషాభిరుచిగలవా రాయా పనులయందుఁ బ్రవేశింప వలను పడక సామాన్యముగా శిల్పాదులవృద్ధికి భంగము కలుగుచు, అవి యీ దేశమునందు పొందవలసినంత యభివృద్ధిని పొందఁజాలకున్నవి. ఎట్లనఁగా—చిత్రకారునికొడుకే చిత్తరువు వ్రాయవలె ననియు, స్వర్ణకారునికొడుకే నగలు చేయవలె ననియు నియమ ముండుటను బట్టి చిత్రకారునికుమారుఁడు బంగారపుపనియం దభిరుచిగలవాఁడయి చిత్రములు వ్రాయుటయందు ప్రవీణత లేనివాఁడయినను, స్వర్ణకారుని కుమారుఁడు చిత్తరువు వ్రాతయం దభిరుచి గలవాఁడయి యాభరణ ములు చేయుటయందు నిపుణత లేనివాఁడయినను, వాఁడు తన కేపనియం దభిరుచి గలదో యాపనియందుఁ బ్రవేశించి తనబుద్ధి మహిమ నంతనుజూపి వన్నెకెక్కుట కవకాశము లేనివాఁడయి యిష్టములేని కులవృత్తితోనే బాధపడవలసినవాఁ డగుచున్నాఁడు. ఈ హేతువుచేతనే కొంతకాలముక్రిందట మన దేశమునందలి శిల్పములు చుట్టుపట్టుల నున్న యితర దేశములకంటె నున్నతస్థితికి వచ్చినను క్రమ క్రమముగా నంతకంత కభివృద్ధిగాంచక యాస్థితిలోనే నిలిచిపోయి యిప్పుడు నాగరికాగ్రగణ్యులయిన దేశములవారి శిల్పములతో తుల తూఁగఁజాలకున్నవి. మన దేశమునందు శిల్పాదులు సంపూర్ణ దశకు రాలేకపోవుట కింకొక కారణముకూడ కనఁబడుచున్నది. ఏ వృత్తియం దును విద్యాధికులు ప్రవేశించినంగాని యావృత్తి దినదినాభివృద్ధి చెంది మహోన్నతదశకు రానేరదు. మన దేశమునందిప్పుడు శిల్పాది

వృత్తుల నవలంబించి యున్నవారు విద్యావిహీను లగుటచేత వారు తమ తండ్రితాతలు చేసినట్టుగా పనిచేయవలసినవారే కాని యిప్పటి ప్రకృతిశాస్త్రములయొక్క సాహాయ్యముచేతను యంత్రశక్తిచేతను బుద్ధిబలముచేతను నూతనమార్గములను కనిపెట్టి తమవృత్తుల నున్నత దశకు తేసమర్థులు కాకున్నారు. ఈయనర్థమునకును ముఖ్యకారణము వర్ణభేదముగానే తోఁచుచున్నది. మనదేశమునం దిప్పుడున్న వర్ణాచారములనుబట్టి కొన్నివర్ణములవారు తామే విద్యనంతను గుత్తగొనుటయు తక్కినవర్ణములవారు నిరక్షరకుక్షులగుటయు సముద్రమునుదాఁటి దేశాంతరములకుఁబోయి యేవర్ణమువారును పరదేశముల శిల్పాదులను నేర్చుకొని రాకుండుటయు తటస్థించుచున్నది. కాఁబట్టి యీహేతువులను బట్టి వర్ణభేదమువలననే పనివాండ్రు దొరుకుట, శిల్పాకు లభివృద్ధి నొందుట మొదలయిన లాభములు కలుగుచున్నవని చెప్పరాదు. ఏపనినైనను చేయించుకొనువా రెక్కువగా నుండి యాపనిని నేర్చుకొన్న వారికి ప్రోత్సాహము కలుగునప్పుడు లాభకరమైన యాపనినే యనేకు లభ్యసించుట తటస్థించి కావలసినంతమంది పనివాండ్రు దొరుకుచునే యుందురు. ఇప్పటివలె స్వర్ణకారులేకాని యితరులు బంగారుపని చేయఁగూడదన్న నియమము లేకపోవుట తటస్థించి దేశమునందు బహుసంఖ్యాకులు స్వర్ణాభరణములతో తమశరీరముల నలంకరించుకొనువారయినపక్షమున, అనేకు లల్పలాభప్రదములయిన యితరవృత్తులను మాని యధికలాభకరమైన స్వర్ణకారవృత్తియందు ప్రవేశింతురనుటకు సందేహముండదు. ఇట్లు చేయుటవలన తక్కువలాభము వచ్చెడు పనులయందు తక్కువమంది ప్రవేశించుటచేత వారికి సుఖజీవనము జరగుటయు, నెక్కువ లాభము వచ్చెడుపనులయం దెక్కువమంది ప్రవేశించుటచేత తగినందఱు పనివాండ్రు దొరకుటయు కలుగుచున్నది. ఇట్లుగాక యీ వర్ణమువారే యీ పని చేయవలెనన్న నిర్బంధముండుటచేత

కొన్నిసమయములయందు కొన్నిపనులు చేయించుకొనువారి సంఖ్యకంటె చేసెడువారి సంఖ్య యెక్కువయయి యనేకులకు పనిదొరకక జీవనాధారము లేకపోవుటయు, కొన్నిసమయములయందు కొన్నిపనులు చేయించుకొనువారిసంఖ్యకంటె చేసెడువారిసంఖ్య తక్కువ యయి యనేకులకు పనివాండ్రుదొరకక యధికవ్యయము చేయవలసి వచ్చుటయు సంభవించుచున్నది.

వర్ణభేదమువలనఁ గలిగెడి యింకొకలాభము సంఖ్య తక్కువగుటచేత నొక్కొక్క వర్ణమువారిలో నధికైకమత్యమును, పరస్పరానురాగాతిశయమును, అన్యోన్యసాహాయ్య సంపదయు నుండుటయని చెప్పుచున్నారు. ఇవి యన్నియు నిజముగాఁ గలిగెడుపక్షమున వర్ణభేదమువలనఁ గొన్నిలాభములున్నవని నిస్సంశయముగాఁ జెప్పవచ్చును. అయినను లోకానుభవమునుబట్టి చూడఁగా వర్ణభేదమువలన మనదేశమునందు విపరీతగుణములు పొడకట్టుచున్నవి. వర్ణభేదమువలన ననేకవర్ణములవారిలోఁ గొన్నివిషయములయందుఁ గొంత యైకమత్యమున్నను ముఖ్యాంశములయందది యంతగాఁ గానరాదు. సుఖకాలములయందును పండుగులకును వివాహాది శుభకార్యములకును విందులారగించుటకయి కావలసినంతమంది బంధువులు చేరుదురు. కాని కష్టకాలములయందుమాత్రము తోడుపడుటకయి యీబంధువులలో నొక్కరును గానరారు. ఈ దురాచారము ముఖ్యముగా బ్రాహ్మణులలో నధికముగా నున్నది. ఈ దేశమునందలి స్మార్తబ్రాహ్మణులలో రోగాదికము వచ్చినప్పుడు చూడవచ్చి భోజనములు చేయుటకును ఉత్క్రమణ గోదానాదులను చేయించుటకును చుట్టములకు కొదవలేకపోయినను, ప్రాణములు పోయినతరువాత శవము నింటినుండి శ్మశానభూమికిఁ గొని పోవలసిన పని వచ్చినప్పుడు మాత్ర మొక్కరును గానఁబడరు. భార్యాపుత్రాదులు దుఃఖసముద్రములో మునిఁగియుండి తోడుపడువారు లేక

కూలికి శవములను మోచు పుణ్యపురుషు లడిగినంత మొత్తమునిచ్చి మృతకళేబరమును ప్రేతభూమికి తరలించునప్పుడు కులమువారందఱును దూరదూరములఁ దొలఁగినను, దహనసంస్కారమయినపిమ్మట గోదానములను భూదానములను హిరణ్యదానములను సాలగ్రామదానములను గ్రహించుటకయి యెక్కడలేనివారును గృహముచుట్టును గుంపులు గుంపులుగాఁ జేరుదురు. ఈమహానుభావులు కొన్నిసమయములయందు మగఁడు పోయి యేడ్చుచున్న యనాథయువతులను మఱింత యేడిపించి బహిష్కారములు చేసెదమని బెదరించి నగలు మొదలయినవాని నమ్మించియు ఋణములు చేయించియు వారిచేత సంతర్పణములు చేయించి తాము హాయిగా పిండివంటలతో విందారగించి, యాభాగ్యహీనురాండ్రను కూటికిపేదలను జేయుదురు. ఈవర్ణభేదమువలన నెవ్వరికో యొకానొకరికి కలిగెడు లాభములకన్న పలువురకు కలిగెడు నష్టములే యధికముగా నున్నవి.

వర్ణభేద ముండుటవలన కులమువారి భీతిచేత జనులు విచ్చలవిడిగా చెడుదారులఁబడి తిరుగక నీతిమార్గమున సంచరింతురని కొందఱందురు. అయినను, లోకములో నిది మన యనుభవమునకు ప్రత్యక్ష విరుద్ధముగా నున్నది. వర్ణభేదమువలన నీతి వర్ధిల్లుటకు మాఱుగా గణనాతీతములయిన కులనిబంధనలు ప్రబలి నీతిని నామమాత్రావశిష్టము చేయుచున్నవి. ఈవిషయమయి ముందు కొంతవివరముగా వ్రాసెదను.

వర్ణభేదమువలన శుచిత్వమును పెద్దలయెడల వినయవిధేయతలును గలుగునని చెప్పుదురు. బ్రాహ్మణాదివర్ణములవారు తమ గేహములను దేహములను శుచిగా నుంచుకొనుట వాస్తవమే. కాని యీశుచిత్వమును పూర్ణముగా వర్ణభేదమున కారోపించుట మాత్రము న్యాయముకాదు. వర్ణాచారములవలనను మూఢవిశ్వాసములవలనను

ననేకవిషయములయందు శుచిత్వమునకు మాఱుగా నశుచిత్వమే వ్యాపించుచున్నది. స్నానముచేసి శరీరమును నిర్మలముగా నుంచుకొనుటయు శుభ్రవస్త్రములను ధరించుటయు దేహారోగ్యధర్మములలో ప్రధానములేయైనను బ్రాహ్మణులలోని పురుషులును ముఖ్యముగా స్త్రీలును నిర్మలజలమును విచారింపక యాచారప్రభావముచేత పుణ్యమని చెప్పి బురదనీటిలో మునిఁగి తడిబట్టలు కట్టుకొనియు, మైలబట్టలని పిలువవలసినవానికి మడిబట్టలని పేరువెట్టి కల్మషజలములో ముంచి యాఱవేసినట్టి బట్టలనుగాని, వారమున కొక్కసారియైన నుతుకని దుర్గంధసహితమయిన పట్టుబట్టలనుగాని ధరించియు, శరీరారోగ్యమును చెడఁగొట్టుకొనుచున్నారు. ఈ ప్రకారముగానే స్త్రీలు పూర్వకాలమున మట్టియిండ్లకు బేటికలు లేవకుండుటకయి పూయఁబడుచువచ్చిన గోమయమును పవిత్రమయిన దని శుద్ధినిమిత్తమయి యిప్పటి గచ్చునేలలకు సహిత ముపయోగించి గృహముల పారిశుద్ధ్యమునకు భంగము కలిగించుచున్నారు. పెద్దవారు చెప్పినదానినెల్ల వినయవిధేయతలతో గ్రహించి కులాచారములకు బద్ధులయి దాస్యము చేయుచుండుట మనలోనున్నది గాని స్వతంత్రముగా నాలోచించి కార్యనిశ్చయమును జేసికోవలసిన పురుషధర్మమును జంపెశి యీవిధేయత యంతగా శ్లాఘ్యమైనదియు నపేక్షణీయమైనదియుఁ గాదు.

ఇప్పుడున్న ప్రకారముగా వర్ణభేదమువలనఁ గొన్నివర్ణములవారి కల్పలాభము కలుగుచున్నను, మొత్తముమీఁద దేశమునకు గణనాతీతములైన నష్టములు సంభవించుచున్నవి. ఈ నష్టములలో మొట్టమొదటిది జనులలోగల పరస్పరద్వేషము. ఈ దేశమునం దిప్పుడు బ్రాహ్మణాదులైన నాలుగువర్ణములు మాత్రమే కాక ప్రతివర్ణములోను లెక్కకెక్కుడైన యంగర్భాగము లున్నవి. ఈ దేశమునందలి వర్ణభేదములనుగూర్చి చేసిన పుస్తకములో నొకరించుమించుగా బ్రాహ్మణు

లలోఁగల తెగలపేరులు రెండువేలు తెలిపియున్నారు. ఈ తెగలవారు తాము బ్రాహ్మణేతరులకంటె నెక్కువవారమని గర్వపడుచుండుటయే కాక యెవరికివారు తమలోకూడ తామే యెక్కువవారమని తగవు లాడుచు పరులను ద్వేషించుచు దూషించుచు సంబంధబాంధవ్యము లను భోజనప్రతిభోజనములను మాని, జనులలో నైకమత్య మసాధ్య మగునట్లు చేయుచున్నారు. ఈ తెగలవారిలో నొకని కధికారమబ్బి నప్పుడు పనులలో సాధ్యమయినంతవఱకు తన తెగవారినే చేర్చుటకును తక్కిన తెగలవారిని చేరనీయకుండుటకును సర్వవిధములచేతను ప్రయ త్నము చేయుచుండును. వీరీద్వేషమును సమస్తవిషయములయందును జూపించి కొన్నిసమయములయం దల్పాంశములనుబట్టి తగవులాడుచు నొండొరులను గర్భశత్రువులనుగాఁ జూచుకొనుచుందురు. ఈ జాతిద్వేష మగ్రవర్ణమువారయిన బ్రాహ్మణులు మొదలుకొని యధమవర్ణమువా రయిన చండాలురవఱకును వ్యాపించి యున్నది. ఎంతటి నీచవర్ణమువాఁ డయినను తన జాతివారిలోని తెగలలో తానధికుఁడననియు తన కధిక స్వాతంత్ర్యములు కలవనియు శుష్కకలహములు పెట్టుకొని పనికి మాలిన విషయములలో వివాదపడుచుండును. ఒకమండలమందు జరుగు చుండిన జాతరలో నొకమాదిగవాఁడు సిగలో నెఱ్ఱపువ్వులు పెట్టుకొని వచ్చినందున మాదిగలట్టిపువ్వులు ధరింపఁగూడదని తగవుపెట్టి మాలలు దుడ్డుకఱ్ఱలుధరించి యుద్ధమునకు సంసిద్ధులుకాఁగా రాజభటులెంతో కష్టముమీఁద తలలుబద్దలుకొట్టుకొని రక్తప్రవాహములను కట్టింపకుండ వారిని వారించి సాగనంపిరి. అనంతములయిన యీ వర్ణభేదములు చాలనట్టుగా మనవారు కుడిచేతి యెడమచేతి జాతిభేదము నొకదానిని పెట్టుకొని తమలోతాము తగవులాడువారును కొన్నిసమయముల యందు తమలోఁగల యన్యోన్యవైరమును మఱచి యొక్కతెగ

వారందఱు నొక్కటియయి రెండవతెగవారిని బాధించుటకయి యసూయాగ్రస్తులయి వీరావేశమును వహించి మితిమీఱిన చెఱుపును కలిగించుచున్నారు. ఎడమచేతివారి నవమానపఱుచుటకయి కుడిచేతివారందఱు నేకమయి తమ మానుషస్వభావమును మఱచి కాట్లకుక్కలవలె కయ్యమునకు కాలుద్రవ్వుచు చెప్పరాని క్రూరకృత్యముల కొడిగట్టుట యనేకులు చూచియుందురు. స్వర్ణకారులు తమ యింటిగోడలకు వెల్లవేసికొనిరనియు, పల్లెవాండ్రు వివాహాదిదినములలో పల్లకియెక్కిరనియు, కొంతకాలముక్రిందట బృందావనపురమునందును నీలపల్లెయందును కుడిచేతివారెడమచేతివారిమీఁద ధ్వజమెత్తి నానావిధామాంగళ్యములను జేసియుండుట మీలో ననేకులు కనియువినియు నుందురుగదా? మనుష్యులకును మనుష్యులకును వేఱుపాటు కలుగఁజేసి యెదుటివారు తమగోడకు వెల్లవేసికొన్నను చూచి సహింపలేనంత ఘోరరాక్షసత్వమును మనుష్యులకుఁ దెచ్చిపెట్టినది యీ వర్ణపిశాచమే కదా? ఈ పిశాచ మిట్లు పండితులు మొదలుకొని పామరులవఱకును గల సమస్తజనుల హృదయములలోను నెలవుకొని నిరంకుశాధికారమును చెల్లించుచుండఁగా మన దేశ మెట్లు పురోభివృద్ధికి రాఁగలదు? తమ యాచారములలో దేశక్షేమకరములయిన చిన్నమార్పులను సహితము చేసికొన సాహసింపలేని పరమభీరువులయి యున్న హిందూమహాజనులు క్రూరవర్ణాచారపిశాచప్రేరణముచేత నకార్యకరణమునందెక్కడలేని ధైర్యమును వహించి ప్రాణములకు తెగించి పోరాడుట మహాద్భుతముగా నున్నది.

ఈ వర్ణభేదము మనదేశమునకు కలిగించిన గొప్పనష్టములలో నొకటి దయాదాక్షిణ్యములను, నీతిని హృదయములనుండి పాఱఁదోలి మనుష్యులను మృగములనుగాను క్రూరరాక్షసులనుగాను మార్చుట. మనదేశమునం దిప్పుడు నీతి యడుగంటి దానిస్థానమున జాతికట్టు

పాటులే పరమాదరణీయము లయినవి. ఒకఁ డగ్నిసాక్షికముగా వివాహమాడిన కులాంగనను విడిచి బహిరంగముగా వారాంగన నుంచుకొన్నను రహస్యముగా పరులసంసారములు పాడుచేయుచున్నను, అట్టివాఁడు మొగమున విభూతిరేఖలు ధరించి బిళ్ళగోచి పెట్టి స్నానము చేసియో చేయకయో జుట్టుచివర ముడివైచుకొనువాఁడైన పక్షమున జాతిబాహ్యుఁడుగాక నిష్ఠాగరిష్ఠుఁడును సదాచారసంపన్నుఁడును నగుచున్నాఁడు. చౌర్యముచేసియో నరహత్యచేసియో చెఱసాలలోఁబడి తప్పించుకొని వచ్చినవాఁడు కులమునకు వెలిగాక పంక్తిభోజనమున కనర్హుఁడుగాక, దాహాతిశయముచేత సచ్ఛూద్రునిచేతి మంచినీళ్ళు గిన్నెడు త్రాగినవాఁడు కులభ్రష్టుఁడును నపాంక్తేయుఁడు నగుచున్నాఁడు. ఓహో! ఈ వర్ణపిశాచముయొక్క ప్రభావము నేమనవచ్చును! గర్భపాతములను శిశుహత్యలను చేసిన క్రూరాత్ములు పతితులుగాక తన కడుపునఁబుట్టిన బాలవితంతువులకు విధ్యుక్తముగా వివాహము చేసిన కరుణార్ద్రహృదయులు పతితులగుచున్నారు! కల్లు త్రాగి లేదని కల్లలాడి యిల్లాలిని విడలాడి యిల్లును తల్లిపెంచిన మేనును గుల్లచేసికొని తోత్తులయిండ్లకు నిత్యయాత్రలు చేయుచు భక్తవేషము వేయు వంచకు లగ్రపంక్తి కర్హులయి విద్యాలాభము నిమిత్తమును స్వదేశక్షేమము నిమిత్తమును ద్వీపాంతరయాత్రలు చేయు ఋజుమార్గులు పంక్తిభోజనమున కనర్హులగుచున్నారు. ఏమి పాపము పండినదోకాని మనదేశమునం దిప్పుడు నీతిమార్గమును తొలఁగని సద్వర్తనము యోగ్యమయినదిగా పరిగణింపఁబడక నీతిమాలిన బాహ్యనటనము యోగ్యమయినదిగా భావింపఁబడు నంతటి వైపరీత్యము సంభవించినది. కల్లల కొడిగట్టి కూటసాక్ష్యములు పలికి దుర్దానములు పట్టి పొట్టపోసికొను కుక్షింభరాధములు తమ దుశ్చరిత్ర

మునకు సిగ్గుపడుటకు మాఱుగా సత్యసంధులయి యణుమాత్రమును ధర్మమార్గము నతిక్రమింపక కష్టార్జితధనముతో జీవనముచేయు బ్రాహ్మణేతరులకంటెను జాతిమాత్రముచేతనే తా మధికుల మయితిమని గర్వపడుచు వారి గాలి సోఁకినను తాము మైలపడుదుమని భావించుచున్నారు. ఇట్టి దుర్గర్వముచేత మనుష్యలక్షణములైన దయాదాక్షిణ్యాదులును నీతియు మనవారి హృదయావాసములనుండి పాఱిపోఁగా వానిస్థానమున రాక్షసగుణములైన నిర్దయత్వాదులును దుర్నీతియు హృదయకుహరములయందు ప్రవేశించి యథేచ్ఛముగా రాజ్యము చేయుచున్నవి. అగ్రజాతివారమని గర్వపడు ఛాందసులు తమ కన్నులయెదుట చెట్టువిఱిగి శూద్రునిమీఁద పడినను పయికిఁదీయక దయాశూన్యులయి, తాఁకినచోఁ దమకు మైలసోఁకునని దూరముగా తొలఁగుచున్నారు. ప్రయాణమధ్యమున మండువేసవికాలములో దారిప్రక్కను తక్కువకులమువాఁడు వడగొట్టి పడి ప్రాణములు విడుచుచున్నను వానినంటినఁ దా నశుచి నగుదునని భయపడి యాదారిని బోయెడు వేదజడుఁడగు బ్రాహ్మణోత్తముఁడు తనచెంబులోని నీటిబొట్టొక్కటియైనను వానినోటఁ బోయు పాపమునఁబోవఁడు. ఈ హేతువుచేతనే యాత్రలు సేవింపఁబోవు బీదలనేకులు వ్యాధిగ్రస్తులయి పుణ్యక్షేత్రములకుఁ బోవు దారులలో వీధిప్రక్కలనుబడి చూచుదిక్కులేక స్వదేశజనులనడుమనే కుక్కలవలెఁ జచ్చుచున్నారు. అట్టివారొక్క వేదమునే నమ్మి యొక్క మతమునే యవలంబించి యొక దేవతనే యారాధించువారైనను వారేవర్ణమువారో తెలియని దోషముచేత వారికెవ్వరును తోడుపడరు. స్వదేశస్థులు మార్గమధ్యమున రోగపీడితులయి దిక్కుమాలి చచ్చుచున్నప్పుడు తోడిమానవులు చూచి తోడుపడక యుపేక్షించుటకంటె నవమానకరమైన క్రూరకృత్యము మఱి యేముండును? వర్ణపిశాచముయొక్క ప్రేరణముచేతఁ గాక

పోయినయెడల మానవజన్మమెత్తిన వాఁడెవ్వఁడు నిసర్గదయాగుణ
మును విడిచి యిట్టి కటికిమనసు పూనఁగలఁడు? ఈ వర్ణపిశాచావేశము
చేత మనుష్యులు తోడిమానవులను మృగములకంటెను నీచముగాఁ
జూచుచు తామందువలన నధికుల మైతిమని విఱ్ఱవీఁగుచున్నారు.
నిర్మలనీతిచేత పవిత్రములుగాని యీ మహానుభావుల హేయకాయ
ములు తోడిమానవుల స్పర్శనమువలననేకాక దర్శనమువలనఁ గూడ
నపవిత్రము లగునఁట! బురదలో పొరలివచ్చిన మహిషము కాయ
శుద్ధిచేసినను స్నానముచేయక భుజించు భూదేవోత్తముఁడు వైశ్యుని
చేయి సోఁకినమాత్రమున తినుచున్న యన్నము విడిచి లేచిపోవు
చున్నాఁడు. కుక్కగాని గాడిదగాని యెదుటనుండి చూచుచున్నను
లేవక భక్షించెడు వైశ్వదేవపరుఁడు తోడిమానవుఁడైన శూద్రుఁడు
దూరమున కంటఁబడినను ముందటివిస్తరి విడిచి శపించుచు లేచిపోవు
చున్నాఁడు. మనదేశమునం దనేకు లిట్టి యకృత్యములచేతనే తాము
భూదేవతలయి దేవతలకు దేవతలమైతి మని సంతోషించుచున్నారు.
ఓ వర్ణభూతమా! నీ వెంత చక్కఁగా మావారిమతి చెఱిచితివి! నీ
దెంత మొండిబలమో కాని సుజ్ఞానమంత్రాక్షరములును నిన్నొక
పట్టున పాఱఁదోలఁ జాలకున్నవి. దయాగుణము దేవత్వసూచకము,
నిర్దయత రాక్షసత్వసూచకము. నిజమైన దేవత్వము నపేక్షించు వారం
దఱును దయాగుణమును పూని తోడిమానవులను సోదరభావముతోఁ
జూచుచు నితరులు సుఖించునప్పుడే తాము సుఖించునట్లు నేర్చు
కొనవలెను. ఈ నిజమైనదేవత్వము నపేక్షించు వివేకము లేకపో
వుటచేతనే వర్ణపిశాచావిష్టులు ప్రజాక్షేమకరములైన మంచిమార్పు
లను నిరోధించు రాక్షసత్వమును వహించుచున్నారు. వివేకియైన
బ్రాహ్మణుఁ డొక్కఁడు తాను గన్న ప్రియపుత్రిక సుఖ మపేక్షించి
భర్తతో కాపురము చేయఁదగిన యుక్తవయస్సు వచ్చిన పిమ్మటనే

వివాహము చేసెదనని సంకల్పింపఁగానే వర్ణపిశాచము నోరు తెఱచు కొని పరుగెత్తుకొనివచ్చి 'నీ పుత్రికకు ప్రాయమురాని పసితనములోనే పెండ్లి చేయనియెడల మ్రింగివేసెద' నని బెదరించుచున్నది. ఆ భూదేవుఁడు భయపడి పండ్లురాని పసికూనకే పెండ్లిచేసి విందులు పెట్టి వర్ణభూతమును సంతోషపెట్టి తన యల్లుని నా భూతము పొట్టఁబెట్టు కొన్న తరువాత మరల కొంతధైర్య మవలంబించి తన ముద్దులబిడ్డ యొక్క వైధవ్యదుఃఖమును మాన్పుటకుఁ గొంచెము ప్రయత్నము చేయఁగానే, మొదట వివాహము చేయించి భర్తను మ్రింగిన వర్ణభూతమే మరల వచ్చి తొంటికంటెను వికృతముగా నోరుతెఱచి యఱచుచు 'నీ బిడ్డకు మరలఁ బెండ్లిచేసితివా నిన్ను బహిష్కారదంతములతో కొఱికి తినెద' నని మరల వెఱపించు చున్నది. ఇట్టి ఘోరకృత్యములు చేసెడు పెనుభూతము మఱి యే యకృత్యము చేయ సంకోచించును ? నాథుని గోల్పోయి యేడ్చుచున్న యనాథకాంతను మగని శవముతో కట్టగట్టి కాల్చుమని బోధించెడు వర్ణభూతము వింతతువును నీ నగలమ్మి నాకు సంతర్పణము చేయుమని నిర్బంధింప కుండునా? జ్ఞానులయి యీశ్వరసేవ చేయఁగోరు పురుషులనే తనకు దక్షిణలిచ్చి, విగ్రహములను గొలుచుచు, జ్ఞానమును పడటఁ గలవని పక్షమున నిగ్రహించెదనని వ్యగ్రత చూపెడు వర్ణభూతము, విద్య నేర్వక యజ్ఞానాంధకారమున మునిఁగి యుండవలసినదని స్త్రీలను బాధించుటకు సందేహపడునా? ఈపాడుపిశాచము వయసువచ్చిన కన్నెలను వయసు వచ్చిన వరులకిత్తుమనువారిని మ్రింగఁ జూచుచున్నను, వయసురాని కన్నెలను వయసుజాఱిన ముదిపెండ్లికొడుకులకు వివాహమిషమున బలిపెట్టు పెద్దలను తన దీర్ఘబాహువులతో నాలింగనము చేసికొని వారి వలన సంభావనల నొందుచున్నది. అనాథయైన పసిబాలికకు వివా

హము చేయుదుమను వారిని విఱుచుకొని తినఁజూచుచున్నను ఉన్న
భార్యను దుఃఖపెట్టి పెక్కుభార్యలకు మంగళసూత్రములు కట్టి వెల
యాండ్రపాదములు పట్టుదిట్టలయెడ సౌభ్రాతము నెఱపి వారివలన
సమ్మానము నొందుచున్నది. పెరిగినఁగాని విఱుగుట తటస్థింపదు
గాన నిజవినాశముకొఱకే యీ రాక్షసకృత్యము లిట్లు వర్థిల్లుచుండి
యుండవచ్చును.

ఈ వర్ణపిశాచ మీదౌర్జన్యములతో తృప్తినొంది యుండక చెలరేగి
జనులయొక్క దేహబలాభివృద్ధిని జ్ఞానబలాభివృద్ధిని దేశముయొక్క ధనా
భివృద్ధిని శిల్పాదిసకలకలాభివృద్ధిని కూడ తనపొట్టను బెట్టుకొనుచున్నది.
ఈ పిశాచముయొక్క యుపదేశమువలన నడుచుచున్న క్రూరకర్మలలో
నొక్కటియైన శిశువివాహమునుగూర్చి యీవఱకే కొంచెము సూచన
చేసి యున్నానుగదా! ఈ యపాత్రవివాహములవలన పిల్లలుగా నుండి
యాడుకొనుచుండవలసిన కాలములోనే పిల్లలు తల్లులయి దుర్బలు
లగుట సంభవ మగుచున్నది. పిల్లలు తల్లులయ్యెడు వింతదేశములో
పిల్లవాండ్రు తండ్రులగుట యాశ్చర్యము కాకుగదా? ఇతరదేశము
లలో సంసారదుఃఖమెఱుఁగక హాయిగా చదువుకొనుచుండెడి యిరు
వదియేండ్ల బాలురు వర్ణభూతపరిపాలితమయియున్న యీ దేశములో
ముగ్గురు బిడ్డలతండ్రులయి పుత్రశోకాది సంసారదుఃఖముల పాలయి
చదువు మానవలసినవా రగుచున్నారు. బాలురకును బాలలకును పుట్టిన
బిడ్డలు స్వభావముచేతనే దుర్బలులగుచుండఁగా, ఆ పయిని బాలమాత
లాటలుమరిగి యుపేక్షచేయుటచేతను పెంచుటకు చేతఁగాక చెడఁగొ
ట్టుటచేతను వారు మఱింత బలహీనులగుచున్నారు. భూదేవతలు ప్రధాన
దేవతనుగా బూజించెడి యీ వర్ణాపమృత్యుదేవతయొక్క సంపూర్ణ
కటాక్షము మన దేశముమీఁద చిరకాలము ప్రసరించిన పక్షమున

ముందు మన సంతతివారు పురాణములయం దభివర్ణింపఁబడిన యంగుష్ఠ మాత్రశరీరులయిన వాలఖిల్యులో, కలిప్రభావప్రస్తావనయందు వర్ణింపఁ బడిన నేలములగచెట్లకు నిచ్చెనలువేయు మహోన్నతపురుషులో యయి యిప్పటివారు పురాణకర్తల కారోపించెడు సర్వజ్ఞత్వమును సత్యము చేయక మానరు. మనవారియొక్క దుర్బలస్థితి కీబాల్య వివాహపీడ యొక్కటి చాలనట్లుగా హేయకార్యములను కల్పించు టలో విసుగుచెందని వర్ణభూతము ప్రతివర్ణములోను గణనాతీతము లైన యంతర్భాగములను సృష్టించి యిచ్చి పుచ్చుకొనఁదగు బంధు చక్రముయొక్క వృత్తమంతకంతకు చిన్నది యగునట్లు చేయుచున్నది. దగ్గఱబంధువులలోనే తఱచుగా వివాహకార్యములు చేయుచుండుట వలనఁ గలిగెడు శిశువులు బలహీనులగుటయేకాక యల్పాయుష్కు లును రోగిష్ఠులు నగుదురని వైద్యశాస్త్రజ్ఞులు మొఱ్ఱపెట్టుచున్నారు. అయినను వర్ణభూతముయొక్క మహాఘోషముముందఱ వారిమొఱ్ఱ యెవ్వరికిని చెవి సోఁకకున్నది. కన్యావిక్రయము, వృద్ధవివాహము మొదలయిన యనర్థము లనేకము లీదురాచారవిషలతయొక్కయు, బాల్యవివాహకంటకవృక్షముయొక్కయు దుష్ఫలములే. ఇట్లు వర్ణ భూతము జనులయొక్క దేహబలమును చెడఁగొట్టుటయేకాక జ్ఞాన బలమునుకూడ చెడఁగొట్టుచున్నది. లోకములో నేదేశమునందు జూచి నను జ్ఞానము మనుష్యలక్షణముగా పరిగణింపఁబడుచున్నది. ఇఁక మనదేశమునందో యీశ్వరుఁడు జ్ఞానాభివృద్ధిని బొందుఁడని బోధించు చుండఁగా, వర్ణభూతము జ్ఞానమును విడిచి మూఢులుకండని బోధిం చుచున్నది. వేదము శూద్రులును తన్నభ్యసింపవచ్చునని చెప్పు చుండఁగా, వర్ణపిశాచము వేదాక్షరములు విన్న శూద్రునిచెవిలో సీసము కాచిపోయుమని చెప్పుచున్నది. ఏమి యీ సాహసము!

ఎవ్వరో కొందఱే కాని దేవునిఁ దెలిసికొని యానందించుటకు దేవుని బిడ్డలందఱు నర్హులు కారఁట! స్వప్రయోజనపరులైన కొందఱు సర్వజనులను మూఢత్వమున ముంచి, దేవతారాధనమును మాని తమ్మారాధించుటయే పరమార్థమని బోధించుటచేత పరులను చెఱిచి తామును పాడగుచున్నారు. ఒరులను జెఱుపఁదలఁచుకొన్నవాఁడెప్పుడును తాను బాగుపడఁడు. తమ పాదధూళి శిరమునఁ దాల్చుటయే పరమార్థమని యితరులకు సదా బోధించుచుంటచేత వారికదియే విద్యయయి సత్యవిద్యలన్నియు మూలఁబడినవి. అందుచేత పర్వతములకును నదులకును బిడ్డలు పుట్టుట వారికి గొప్పసత్యము. కల్లుసముద్రములును నేతిసముద్రములును వారి భూగోళశాస్త్రము. సూర్యచంద్రులను పెద్దపాము మ్రింగుట వారి ఖగోళశాస్త్రము. స్వకాయకష్టము విడిచి యిట్టి సత్యములు బోధించి జీవించుట వారి కులవృత్తి. ఇట్టి జ్ఞానవంతులు తామే సర్వజ్ఞుల మనుకొని యున్న నాలుగుశాస్త్రములను తామే యభ్యసించి యితరులను చదువనీయక పూర్వోక్తసత్యములను ప్రవచించియే యాత్మభరణము చేసికొనుటచేత వారికి నిజమయిన జ్ఞానమును సంపాదించుటకుఁగాని వృద్ధిపొందించుటకుఁగాని జనులలో వ్యాపింపఁజేయుటకుఁగాని యావశ్యకము లేకపోయినది. అందుచేత క్రొత్తవిద్యలు రాకపోఁగా క్రమక్రమముగా నున్నవిద్యలుసహితము నశించి, వారికితరుల వంచించుటలే కులవిద్యలయినవి. ఈ కారణమునుబట్టి మనదేశమునందు భూజనులకు మాత్రమే కాక భూదేవతలకుఁగూడ జ్ఞానవృద్ధి లేక మూఢత్వము సంప్రాప్తమయినది. మన దేశముయొక్క బీదతనమునకుఁగూడ కొంతవఱకీవర్ణభూతమే కారణము. ఈ భూతము చెమటయూడ్చి కష్టపడి స్వతంత్రజీవనముచేయుట హేయమనియు, పాటుపడక మానము విడిచి పరు

లను యాచించి తేరతిండితిని బ్రతుకుట యుపాదేయమనియు, విప రీతోపదేశము చేసి మనవారిలో ననేకులను సోమరిరాజులను జేసి నది. అందుచేత కాయపుష్టి గలిగి పాటుపడి స్వతంత్రజీవనము చేయుచు గతిలేనివారిని పోషించుచు దేశమును భాగ్యసంపన్నముగాఁ జేయ శక్తిగల దృఢగాత్రులు సహితము శరీరకష్టపడుట యవమానకరముగాను తిరిపెమెత్తుట గౌరవావహముగాను భావించుచు, భక్తులమనియు బ్రాహ్మణులమనియు సన్న్యాసులమనియు తీర్థవాసులమనియు గుళ్ళు కట్టించెదమనియు చలిపందిళ్ళు పెట్టించెదమనియు పితృకా ర్యములనియు దైవకార్యములనియు నానావిధమాయవేషములు వేసి సర్వాసత్యములకు లోనయి సకలనైచ్యములకు తలయొగ్గి సోమరిరాములయి పరులను వంచించి కుటుంబభరణము చేసి కొనుచు దేశమును దరిద్రతావాసముచేయుచున్నారు. పాటుపడవల సినవారు పాటుపడక సాపాటురాములయి పరుల పెట్టుపోఁతల కాశించి పగటిదొంగలవలె పాటుపడువారి సొమ్ము సదా కొల్లగొనుచున్నప్పుడు దేశ మెట్లు దరిద్రదశకు రాకుండును? మన దేశముయొక్క హీనదశ కింకొకటికూడ ముఖ్యకారణముగానున్నది. అది తండ్రియవలంబించిన వృత్తియే కొడుకును పూనవలయుననియు, వాణిజ్యాదులకయి సము ద్రయానము చేసి యన్యదేశములకుఁ బోఁగూడదనియు జాతి భూతము నిర్బంధించి బాధించుటయే. తండ్రి పూనిన వృత్తినే కొడుకవలంబించుచుండుటచేత మన దేశమునందు శిల్పాదికళలు మొట్ట మొదట కొంతవఱ కభివృద్ధినొందినను, శిల్పులు మొదలగు వారు సాధారణముగా చదువెఱుఁగని మూఢులగుటచేత దినదినాభి వృద్ధినొందక యంతటితో నిలిచి యెదుగుబొదుగులు లేక తాతల కాలమునం దున్నట్లే యిప్పుడు నున్నవి. అందుచేత విద్యాధికులయి

యంత్రసాహాయ్యమునఁ బనిచేయు నన్యదేశస్థులతో సరితూఁగలేక మనశిల్పులు క్రమక్రమముగా కూటికిపేద లగుచున్నారు. ఎవ్వని కేవృత్తియం దభిరుచియున్నదో వాఁడావృత్తి నవలంబింపక రుచిలేని తనతండ్రి పనినే యాచరించుచుండుటవలన శిల్పాదికళల యభివృద్ధికి భంగముకలుగును. వాణిజ్యమునందు లక్ష్మి వాసముచేయునని మన పెద్దలే చెప్పియున్నారు. మనవా రితరదేశములకుఁ బోయి యచ్చటి వారితో వ్యాపారము చేయుటకు వలనుపడనందున వాణిజ్యాభావము చేత మనదేశము తాను లక్ష్మికి నివాసము కాఁజాలక యామె యక్కగారైన పెద్దమ్మవారికి నివాసమగుచున్నది. దేశక్షేమమో, మనవారిని మీరు సముద్రయానముచేసి కళలయందు వృద్ధినొంది యితరదేశములవారితో వాణిజ్యము విరివిగా సాగించి ధనమార్జింపుఁ డనుచున్నది; వర్ణభూతమో మనవారిని మీరు సముద్రయానము మాని కూపకూర్మములవలె నిల్లుకదలక మ్లేచ్ఛసంబంధము నడఁచి కళలు విడిచి తన్నారాధించుచు ధనార్జనము వర్జింపుఁడనుచున్నది. ఇందేయుపదేశము భజింపఁదగినదో యేయుపదేశము త్యజింపఁదగినదో నిర్ణయించుటకు బుద్ధిమంతు లర్హులు. వర్ణభేదమువలన మన దేశమునకుఁ గలుగుచున్న యనర్థముల నన్నిటిని వివరించుట యీ చిన్ని యుపన్యాసము పని కానందున, ఆ పనిని బుద్ధిమంతులకు విడిచి మఱి కొన్ని వాక్యములతో నిప్పటి కీయుపన్యాసమును ముగించుచున్నాను.

ఎంతటి దురాచారమైనను లోకములో నొక్కసారిగా నశింపదు. దురాచారమని తెలిసినపిమ్మటకూడ జనులు వంశపరంపరగా వచ్చుచున్న యాచారము నొకపట్టున విడువఁజాలరు. కాఁబట్టి దేశక్షేమమును గోరువారందఱును వేగిరపడక యోర్పుతో పనిచేసి ప్రజల హృదయక్షేత్రములలో వేరూని దృఢముగా నాటుకొనియున్న

దురాచారవిషవృక్షములను మెల్లమెల్లగా పెల్లగించుటకు ప్రయత్నము చేయవలెను. దురాచారవృక్ష మెంతబలముగా పెరిగినను వివేకపరశువుయొక్క దెబ్బలచేత మొదలునఱికిన తరువువలె తుదకు కూలకమానదు. వర్ణపిశాచ మిప్పుడు మనవారిని దృఢముష్టితోఁ బట్టుకొని వివేకముచెఱిచి మంచిని చెడ్డగాను చెడ్డను మంచిగాను తోఁపించుచున్నది. ఆ పిశాచావేశము వదల్చి మనవారికి సుజ్ఞానము కలిగించుటకయి విద్యామంత్రబీజముల నెల్లయెడల వెదచల్లుచుండవలయును. ఉపన్యాసముల నిచ్చియు పుస్తకములను ప్రకటించియు వర్ణభూతము మనదేశమున కావహించుచున్న యనర్థములన్నియు జనులకు వెల్లడియగునట్లు చేయవలయును. విద్యాధికు లొక్కొక్క వర్ణములోఁ గల యంతర్భాగముల నన్నిటి నేకముచేయుటకయి ప్రయత్నించుచు భిన్నశాఖలవారితో సంబంధబాంధవ్యములను భోజనప్రతిభోజనములను జేయుచు నితరులకు దారిచూపుటకై సర్వవిధముల పాటుపడవలయును. విద్యాధికులైనవారు తాము శిల్పాదికళలను నేర్చుకొని వాణిజ్యాదులయందుఁ బ్రవేశించి మూఢశిరోమణులకు భయపడక దేశక్షేమము నిమిత్తమయి ద్వీపాంతరయాత్రలు చేయుచు మరలి వచ్చిన తరువాత ప్రాయశ్చిత్తములకు తలయొగ్గక తమ ధైర్యమును చూపుచుండవలెను. పూర్వాచారమునకు విరుద్ధమైన యేమంచిపనికి పూనినను జనులును మతాచార్యులును ద్వేషించి బాధింపక మానరు. ఈ బాధలకు సహించి సుఖింపఁగలుగుటకు మనోధైర్యమును భగవద్భక్తియు నవశ్యముగా కావలెను. ఈశ్వరునియెడల దృఢభక్తి లేనిపక్షమున ధర్మమునే నమ్ముకొని జనవిరుద్ధముగా సత్కార్యాచరణమునకుఁ బూని నిర్వహించుట సాధ్యముకాదు. కాఁబట్టి సర్వధర్మములకును మూలమైన మతమును పరిశుద్ధపఱిచి తా నీశ్వరునియం దవ్యాజ

మైన విశ్వాసమును కుదుర్చుకొనుటకై దేశాభిమానియైన ప్రతిపురుషుఁడును నిరంతరకృషి చేయవలెను. ఈశ్వరవిశ్వాసము లేనివాఁడే సత్కార్యమును చిరకాలము శ్రమలకోర్చి పూనికతో నిర్వహింపఁజాలఁడు. కాఁబట్టి మనము సర్వసత్కార్యములు నీశ్వరాజ్ఞలని నమ్మి జనుల నిగ్రహానుగ్రహములను పాటింపక యీశ్వరప్రీతికయి యాతని నమ్మిన బంట్లమయి స్వకృత్యమును నిర్వహింపవలయును. మనకట్టి సంపూర్ణ నిశ్చలభక్తియు సత్కార్యానురక్తియు ధర్మాచరణశక్తియు ప్రసాదించుటకై ధర్మస్వరూపుఁడైన యీశ్వరుని మనఃపూర్తిగా ప్రార్థించుచున్నాను.

